

TER ADVISERING

Aan

de minister

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

Directie Algemene
Financiële en
Economische Politiek

nota

Politieke Vierhoek 16 september 10.00 – 11.00

Persoonsgegevens

Aanleiding

Op vrijdag 16 september vindt er een politieke vierhoek plaats tussen 10.00 en 11.00. De volgende punten staan op de agenda:

1. Prijsplafond energierekening (stuk FIN ism EZK, SZW)
2. Vangnet voorkomen betalingsproblemen (stuk SZW)
3. Steunmaatregelen MKB (stuk EZK).
4. Wat kan er nog in 2022? Schuif energietoeslag (stuk SZW & stuk FIN intern).
5. Koopkrachtbrief (stuk SZW)
6. IBO vermogensverdeling (stuk FIN)
7. Vooruitblik gesprek sociale partners (stuk SZW)
8. Pillar 2 (Stuk FIN)

Datum

15 september 2022

Notanummer

2022-0000229/90

Bijlagen

geen

Agendapunt 1 – Gerichte compensatie via de energierekening

Spreeklijn (u introduceert het stuk)

- De energieprijzen zijn erg toegenomen waardoor er veel onzekerheid is bij huishoudens of ze de energierekening dit en volgend jaar kunnen betalen. Niet alleen het prijsniveau maar ook de enorme schommelingen zorgen voor toenemende onzekerheid bij huishoudens of ze de touwtjes wel aan elkaar geknoopt krijgen.
- Het kabinet heeft al een regulier koopkrachtpakket afgesproken in augustus om de effecten van de hoge rekeningen te dempen. Er is ook een reservering getroffen van 700 mln. euro om een tariefplafond uit te werken waarmee huishoudens weer zekerheid kunnen gaan ervaren.
- De overheid is ook beter in staat om deze onzekerheid maand op maand te dragen dan huishoudens en daarmee voorkomen we in rap tempo opvolgende steunpakketten.
- Ook op Europees niveau en in onze buurlanden wordt naar een tariefplafond gekeken als effectieve maatregel om de prijseffecten voor burgers te beperken.
- Daarom zijn er verschillende varianten van een tariefplafond uitgewerkt met het doel om zo snel mogelijk tot een werkbare variant te komen. De insteek is ook om tijdens deze vierhoek een principe-afspraken te maken óf en hoe we een tariefplafond willen vormgeven. We moeten nu kiezen wat we willen. En als dat niet per 1 oktober of 1 januari uitvoerbaar is, dan uiterlijk 1 april.

- Energieleveranciers hebben aangegeven dat een echt plafond niet meteen mogelijk is maar hebben ook laten weten dat er in de uitvoering ruimte zit, laten we die dan ook volledig benutten gegeven de uitzonderlijke situatie. En ook de uitingen van energiebedrijven in de media betekenen dat we echt wel wat mogen vragen, wij mogen in de Kamer uitleggen waarom het niet kan als we ons daarbij zouden neerleggen.
- Uiteraard dienen de uitgaven van het prijsplafond te worden gedekt, daarover spreken we bij het volgende agendapunt.

A. prijsplafond

Tabel met 5 varianten prijsplafond

	aantal huishoudens (x mln)	gas verbruik gecompenseerd	elektriciteitsverbruik gecompenseerd	prijsplafond	Ruwe inschatting relatieve kosten*	Percentage 40% laagste inkomens bereikt
1. Generiek prijsplafond huishoudens en bedrijven	Alle huishoudens + bedrijfsleven (excl. grootverbruikers)	Alles	Alles	Nader te bepalen	€31 mld	100%
2. Generiek prijsplafond huishoudens: voorstel PvdA\GL	Alle huishoudens (8,1)	tot 1500 m3	tot 3300 kwh	Ntb (voorstel GL/PvdA tarieven jan 2022)	€11,1 mld	100%
3. Prijsplafond huishoudens maximum verbruik	Alle huishoudens (8,1)	tot 700 m3	tot 1650 kwh	Nader te bepalen	€7,6 mld	100%
4 Prijsplafond WOZ-waarde <355.000 (NHG)	4,8	Alles	Nee	Nader te bepalen	€4,9 mld	81%
5 <i>Gericht prijsplafond</i> : WOZ-waarde < 300.000 i.c.m. energielabel GFE	0,8	Alles	Nee	Nader te bepalen	€0,8 mld	71%

*NB: Bovenstaande tabel geeft een grove inschatting van de kosten van een tariefplafond. Om tot een stabiele prijs voor huishoudens te komen varieert de omvang van de subsidie met de gasprijs op de markt. Hier is gerekend met een verschil tussen plafond en marktprijs van €1 compensatie per m3 gas en €0,2 compensatie per KWh. **Bovenstaande tabel is dus nog geen feitelijke raming van de kosten van verschillende varianten van het tariefplafond maar geeft wel goed het relatieve verschil in budgettaire omvang aan. Bij een tariefplafond zijn de budgettaire kosten afhankelijk van de hoogte van het tarief en de daadwerkelijke prijsontwikkeling. Deze inschatting en het bepalen van het niveau van het prijsplafond zal bij nadere uitwerking moeten worden gemaakt.**

- Vindt de vierhoek een prijsplafond wenselijk? Zo ja, welke van onderstaande varianten?

Advies Wenselijkheid plafond

- U kunt instemmen met het verder uitwerken van een prijsplafond voor huishoudens. Het is belangrijk dat er een gerichte maatregel komt die de

onzekerheid omtrent fluctuerende energieprijzen voor huishoudens wegneemt die deze onzekerheid niet goed kunnen dragen.

- U kunt aangeven dat na de uitingen van energieleveranciers over wat er zou moeten, er ook wat gevraagd mag worden van de leveranciers. Daar willen we ook een tegemoetkoming tegenover zetten maar dan moeten de huishoudens die we willen bereiken ook daadwerkelijk worden bediend. Dat betekent dat we z.s.m. ervoor moeten zorgen dat we de onzekerheid echt weg gaan nemen en niet elke paar maanden hoeven bijsturen.

Advies voorkeur varianten bovenstaande tabel

- U kunt aangeven dat in de geest van de afspraak in augustus een gerichte afbakening van het prijsplafond (5) de voorkeur verdient. Een dergelijke variant past aan de reservering van 700 mln en bediend een bredere groep dan met de energietoelage wordt bereikt. Als er groter en breder de wens is te compenseren dan moet dat ook gedekt worden. Vanuit dit oogpunt past de meest gerichte variant met de WOZ-waarde als een indicator van draagkracht en energielabel als teken van noodzakelijke energiebehoefte. Aan optie 5 zitten, zoals aan elke gerichte regeling, afbaknings- en uitvoeringsvraagstukken die om een politieke keuze vragen.
- Andere departementen hebben sterke twijfels geuit bij deze afbakening en deze gerichte variant zal veel weerstand oproepen. Wij zien twee alternatieven die daar aan tegemoet komen:
 - Optie 3:** De variant de prijs bevriest tot een scherp maximaal energieverbruik op gas en elektra. Dit helpt alle huishoudens, door vooral een basisbehoefte aan energie betaalbaar te houden. Zo behouden we een goede besparingsprikkel en steunen we alle inkomensgroepen.
 - Optie 4:** De variant die bewoners van duurdere woningen uitsluit. De groep huishoudens kan op de WOZ-waarde <355.000 euro (NHG-grens) ingeperkt. Daarmee bereik je 4,8 mln. huishoudens, waarvan ca 80% van de huishoudens in de onderste 2 inkomenskwintielen en de lage middeninkomens. Vermogen hebben in een huis wijst ook op enige draagkracht.
- U kunt uitspreken dat u een generiek prijsplafond zoals het voorstel van PvdA/GL met hoog maximumverbruik (optie 2) niet verder wil uitwerken, omdat het te ongericht is (afbakening verbruik hoger dan gemiddeld verbruik), er minder besparingsprikkels in zitten en de budgettaire uitgaven die gedekt moeten worden erg hoog zijn.
- Optie 1, waarbij ook bedrijven een tariefplafond krijgen, is helemaal onbespreekbaar want het is zeer ongericht en zou al snel gaan om meer dan 30 miljard euro per jaar. Waarvan het overgrote deel bij bedrijven zou neerslaan die de gestegen kosten deels kunnen doorberekenen.
- In algemene zin kunt u uitspreken dat de tabel een eerste inschatting geeft van de budgettaire kosten van een subsidie (van €1 per m³ en €0,2 per Kwh), maar dat pas bij vaststelling van de hoogte van het tariefplafond een goede inschatting kan worden gegeven van de budgettaire kosten. In elk geval moet het tariefplafond niet te laag moet zijn om de kosten budgettair beheersbaar te houden en de besparingsprikkel goed te houden.
- Het voorstel dat de energieleveranciers zelf hebben gedaan in de vorm van een breed noodfonds deze week loopt ook behoorlijk in de papieren (tot 6mld). Zonder dat er een heldere keuze wordt gemaakt wie wel en niet geholpen wordt. Dat voorstel zien wij niet als een begaanbaar alternatief voor een tariefplafond omdat huishoudens daarmee niet de zekerheid krijgen.

2. Per wanneer kan deze variant worden ingevoerd (uitvoerbaarheid)?
 - U kunt uitspreken dat gegeven de politieke opdracht de wens is om zo snel mogelijk een prijsplafond in te voeren, tenminste per 1-1-2023. U kunt aangeven dat het voor ons niet duidelijk is waarom onze buurlanden wel een prijsplafond kunnen invoeren maar energieleveranciers bij ons aangeven dat dit niet lukt op korte termijn.
 - In het geval er tot nadere uitwerking van een prijsplafond wordt besloten kan na worden gegaan hoe snel dit kan. En mocht dat nog enkele maanden duren dan kan in de tussentijd worden gekozen voor een vaste vergoeding per kubieke meter en per kilowattuur vanuit energieleveranciers, zij hebben aangegeven dit wel te kunnen.
3. Indien wenselijk en uitvoerbaar, komt een prijsplafond naast of gedeeltelijk in plaats van het augustuspakket? Zo ja, alleen de maatregelen in de EB of ook de overige maatregelen?
 - U kunt aangeven dat het prijsplafond gedekt moet worden. Extra dekking is afhankelijk van de vormgeving inclusief hoogte van het plafond en de eventuele afbakening. Het ligt dan in de reden om elementen uit het bestaande pakket te halen om overcompensatie te voorkomen. Dat gaat direct op de energierekening gericht om 4,7 mld. van de EB-verlaging en de reservering van 700 mln.
4. Indien niet wenselijk of uitvoerbaar, is de terugvaloptie voor de reservering (€700 mln.) een verhoging van de belastingvermindering in de energiebelasting. Eventuele andere opties voor de reservering en eventuele extra opbrengsten uit de solidariteitsheffing en inframarginal cap zijn:
 - Vaste belastingvermindering energiebelasting verhogen
 - Variabele energiebelasting verlagen
 - BTW op energie verlagen
 - Andere koopkrachtinstrumenten
 - U kunt aangeven dat er in samenspraak afgelopen augustus een keuze is gemaakt omtrent de terugvaloptie, namelijk een verhoging van de belastingvermindering in de energiebelasting indien gerichte compensatie via de energierekening echt niet wenselijk of uitvoerbaar is. Wij zien geen reden om hier nu van af te wijken.

Spoor B: Dekking, waaronder solidariteitsheffing en inframarginal cap

5. Wil de vierhoek het principe vaststellen aanvullende maatregelen te dekken uit de nog onzekere opbrengst van de solidariteitsheffing en inframarginal cap?
 - Indien aanvullende maatregelen worden aangekondigd voordat de opbrengst van de solidariteitsheffing en inframarginal cap voldoende zeker is, is een placeholder nodig om dekking te verzekeren.
6. Wil de vierhoek nog alternatieven dekkingsopties in kaart brengen voor aanvullende maatregelen?
 - Aanvullende budgettaire uitgaven voortkomend uit een prijsplafond moeten gedekt worden. Daarbij is het logisch om conform de lijn van de Cie de solidariteitsheffing en de inframarginal cap in te zetten. Indien er geen voldoende opbrengsten komen uit aanvullende Europese energiemaatregelen dan kan als placeholder hiervoor dienen de Aof-premie of het lage VPB-tarief.

C. Communicatie

7. Bespreekpunt

Wat wordt de woordvoeringslijn richting de APB en wilt u dit voorafgaand aan de APB per brief melden aan de Tweede Kamer en opnemen in de Troonrede?

Agendapunt 2 – Vangnet/voorkomen betalingsproblemen

1. Stemt de vierhoek in met het verder uitwerken van het verbod op afsluiten ('nee tenzij') in combinatie met een vangnet?
2. Stemt de vierhoek in met het voorstel om het pakket van vroegsignalering en schuldhulpverlening bij betalingsproblemen te versterken?
3. Wat wordt de woordvoeringslijn richting de APB en wilt u dit voorafgaand aan de APB per brief melden aan de Tweede Kamer en opnemen in de Troonrede?

Kern en Advies

- Wij adviseren u akkoord te gaan met het verder uitwerken van het verbod op afsluiten. U kunt hierbij inbrengen dat dit er niet toe moet leiden dat de overheid alle risico's overneemt van energieleveranciers.
- Wij adviseren u in te stemmen met een gerichte uitwerking van een noodfonds langs de randvoorwaarden die interdepartementaal voorgesteld zijn. Een van de randvoorwaarden is dat het moet passen binnen het gereserveerde bedrag van 50 mln. We adviseren u af te spreken dat SZW hierbij het voortouw neemt.
- We adviseren u in te stemmen met het pakket van vroegsignalering en schuldhulpverlening bij betalingsproblemen met uitzondering van extra middelen voor het waarborgfonds. Het voorstel voor het waarborgfonds is onvoldoende uitgewerkt en doorkruist de huidige systematiek van het fonds waardoor kostendekkendheid onder druk komt te staan.
- Het huidige voorstel bestaat uit maatregelen voor vroegsignalering, schuldhulpverlening en doorverwijzing naar hulp. Dit wordt gedekt uit bestaande reserveringen: 50 mln. bijzondere bijstand in 2022 en een deel van de 75 mln. voor flankerend beleid in 2023.
- Let wel, er is nog veel onduidelijkheid over de uitvoering van alle trajecten. We achten het realistisch dat deze voorstellen in een verder uitgewerkt stadium onuitvoerbaar blijken te zijn (m.n. noodfonds). Daarom adviseren we u voorafgaand aan de APB geen concrete toezeggingen te doen aan de Tweede Kamer.

Toelichting

- Het vangnet bestaat uit drie onderdelen:
 - Tijdelijk verbreden afsluitverbod;
 - Noodfonds;
 - Alternatieven schuldhulproutes.
- Concreet betekent dit voor burgers huishoudens dat zij eerst een coulante betalingsregeling aangeboden krijgen door de energieleverancier, vervolgens worden aangemeld bij de gemeente en eventueel bij het Noodfonds uitkomen. Huishoudens waarvoor dit niet voldoet worden doorverwezen naar (alternatieve) schuldhulproutes.
- Voor zowel traject 1 (verbreden afsluitverbod) als traject 2 (Noodfonds) zijn er nog grote uitvoeringsvraagstukken.

- Voor traject 1 moeten nog gesprekken gevoerd worden met ACM, netbeheerders en consumentenorganisaties en moet nadeelcompensatie voor energieleveranciers worden uitgewerkt (bijvoorbeeld in de vorm van een beperkte liquiditeitsgarantie).
- Voor traject 2 is nog niet duidelijk wel partij de uitvoering op zich kan nemen. Mocht dit uitvoerbaar blijken, dan moeten aan de randvoorwaarden voldaan zoals beschreven in het stuk.
- Voor traject 3 ligt op moment van schrijven nog geen stuk met uitgewerkte budgettaire consequenties. We verwachten dat het stuk aansluit bij de doelstellingen voor het flankerend beleid waar 2 x 75 mln. voor is gereserveerd tijdens de augustusbesluitvorming. De focus ligt op vroegsignalering, schuldhulpverlening, het versterken van vrijwilligersnetwerken en het doorverwijzen naar hulp.

Agendapunt 3 – Steunmaatregelen mkb

1. Wenst u bij de APB deze redeneerlijn te benutten bij vragen over toegenomen lasten van het mkb/bedrijfsleven (zie toelichting), of wenst u hier aanvullende maatregelen te nemen? Zie daartoe bijgaande lijst te overwegen maatregelen bij onderdelen A, B en C.

Advies algemeen

- U kunt inbrengen dat u wilt vasthouden aan de redeneerlijn voor de APB dat bedrijven voldoende ondersteund worden, en het onverstandig vindt om additionele steun te bieden. De drie belangrijkste argumenten zijn:
 - Ondanks de hoge energieprijzen gaat het in vergelijking met andere EU-landen op macroniveau goed met de Nederlandse economie. Dit blijkt o.a. uit het lage aantal faillissementen, de historische krapte op de arbeidsmarkt, en de hoge winstgevendheid van bedrijven.
 - Bedrijven blijken hogere kosten te kunnen doorberekenen aan afnemers (vandaar de hoge inflatie), of kunnen genoeg nemen met lagere winstmarges of kiezen voor het (tijdelijk) terugbrengen of ander organiseren van hun productieproces
 - Het bedrijfsleven wordt via het bestaande instrumentarium en pakketten geholpen als ze in de problemen komen of willen verduurzamen. Additionele steun ligt niet in de rede.
 - Er is een uitgebreid instrumentarium voor bedrijfslevenfinanciering en ondersteuning bij verduurzaming.
 - Het bedrijfsleven profiteert ook van het tijdelijk verlagen van de energiebelasting en accijnzen (nog niet bekend hoeveel).
 - Het koopkrachtpakket stimuleert de vraag naar producten en diensten waarvan ondernemers indirect profiteren.
 - De Europese maatregelen om stijging van de energieprijzen te dempen is ook vna belang voor het bedrijfsleven, en waarborgt een gelijk speelveld. Bij nationale steun komt dat in gedrang.
- Indien het politiek onvermijdelijk is om extra steun te bieden, kunt u daaraan een aantal randvoorwaarden verbinden:
 - Het totaalpakket moet gedekt worden. Indien er steun komt voor bedrijven die zwaar geraakt worden door gasprijzen ligt het o.i. in de rede om dit te dekken uit (zie ook dekkingsmemo):
 - a. herschikking binnen het bredere pakket;
 - b. extra inkomsten vanuit het EU-energiepakket (al zijn die op dit moment nog onzeker);

- c. de vpb, dan is er solidariteit tussen winstgevende bedrijven (die iets meer vpb betalen) en bedrijven die het zwaar hebben.
- De voorkeur gaat naar ondersteuning voor verduurzaming (onderdelen van pakket A; dit grijpt aan bij de bron van het probleem, is tijdelijk en uitvoerbaar in 2022, maar helpt slechts een deel van bedrijven en doelmatigheid/doeltreffendheid is matig) of garantiestellingen en liquiditeitssteun (zoals de BMKB-groen; pakket B), omdat deze het minst kostbaar zijn, het minste invloed hebben op de marktdynamiek en het minst invloed hebben op de verduurzamingsprikkel
- Een definitief besluit over additionele steun kan pas worden genomen als de kosten in beeld zijn en gedekt worden.
- Overbruggingsfaciliteit:
 - U kunt aangeven dat de overbruggingsfaciliteit niet los van het noodloket kan worden gezien. Op dit moment onderzoekt EZK al samen met FIN een noodloket voor energiebedrijven die als gevolg van onderpandisen ("margin calls") in liquiditeitsproblemen komen, waarmee er twee loketten kunnen ontstaan waarbij de overheid energiebedrijven van liquiditeitssteun voorziet – onder verschillende voorwaarden.
 - U kunt aangeven dat voor deze faciliteit geen dekking gevonden is, en het risico voor de overheid (als energiebedrijven de lening niet kunnen terugbetalen) is nog onbekend. Ook moet er goed in kaart worden gebracht in hoeverre deze faciliteit bijdraagt aan de opbouw van schulden van kwetsbare huishoudens. Dit is alleen wenselijk als een huishouden de energieschuld binnen afzienbare tijd kan terugbetalen, wat vaak niet het geval zal zijn.

Advies per pakket (indien de individuele pakketten worden besproken)

A. Energiebesparingspakket

- Afgelopen augustusbesluitvorming is dit pakket door MEZK en MKE voorgesteld.
- U kunt inbrengen dat de directe effecten op verduurzaming van dit pakket onzeker is. Naar verwachting is de onrendabele top bij energiebesparing momenteel al klein, omdat de gas- en energieprijzen zo hoog zijn. Ook bevat het Klimaatfonds al veel middelen voor verduurzaming van bedrijven.
- Het pakket leidt waarschijnlijk niet tot lastenverlichting op de korte termijn.

B. MKB-pakket

- Vanuit de politiek (VVD en mogelijk CDA) lijkt er een behoefte om het mkb te steunen. U kunt aangeven dat er geen economische redenen zijn om het mkb te steunen.
 - a. Het energie-intensieve mkb heeft de mogelijkheid om haar prijzen te verhogen, omdat ze in minder mate onderhevig zijn aan internationale concurrentie en omdat het koopkrachtpakket de vraag van consumenten zal verhogen.
 - b. Faillissementen van energie-intensieve mkb'ers hebben geen maatschappelijk ontwrichtende werking. Faillissementen zijn onderdeel van een gezonde marktdynamiek. Een gezonde marktdynamiek vermindert arbeidsmarktkrapte en jaagt verduurzaming en innovatie aan.
- Veel van de maatregelen in het pakket zijn niet dit jaar te realiseren. Het is zeer onzeker of dit pakket daardoor doelgericht, doelmatig en doeltreffend is. U kunt aangeven dat het koopkrachtpakket het mogelijk

maakt voor mkb'ers om prijzen te verhogen, waardoor het de vraag is of het mkb daadwerkelijk ondersteund moet worden.

- U kunt inbrengen welke ondernemers nu precies worden geholpen met dit pakket. Niet duurzame ondernemers of ondernemers met een onvoldoende winstgevend bedrijfsmodel zijn niet de doelgroep. Het is nog maar de vraag steun in de vorm van liquiditeit bijdraagt.

C. Industriepakket

- U kunt aangeven dat de industrie er gemiddeld genomen goed voorstaat, te zien uit de stijgende omzet en de nauwelijks dalende productie in de meeste industriële sectoren.
- De voorgestelde maatregel (IKC-ETS) is kostbaar, leidt alleen tot steun voor grote elektriciteitsverbruikers en ondergraaft de benodigde duurzaamheidsprikkel.
- U kunt aangeven dat concurrentieverschillen tussen landen om meer gaat dan alleen steun, maar ook over het hele ondernemingsklimaat. De steun is tijdelijk en heeft op de lange termijn waarschijnlijk geen invloed op de concurrentiepositie van Nederland tegenover nabijgelegen landen, en daarmee geen invloed op de vestigingsbeslissing van bedrijven.

Agendapunt 4 – Wat kan er nog in 2022? (Schuif energietoeslag)

1. MAPP zal vragen om een deel van het budget voor de energietoeslag 2023 te schuiven naar 2022 (500 mln. schuif). Daarmee komt de energietoeslag in 2022 op 1800 euro (i.p.v. 1300 euro) en in 2023 op 800 euro (i.p.v. 1300 euro).

Kern en Advies

- Wij adviseren niet in te stemmen met deze schuif. Een ophoging van de energietoeslag in 2022 heeft voorgelegen tijdens de augustusbesluitvorming, maar daar is toen niet voor gekozen.
- Als er voor de energietoeslag in 2023 800 euro per huishouden overblijft, is er een reëel risico dat er een roep komt om additionele middelen vrij te maken om ook in 2023 een energietoeslag van 1800 euro uit te keren. Dit zou ruim 1 miljard euro kosten. Ook kloppen bij een schuif de koopkrachtplaatjes van het CPB en het kabinet niet meer.
- De VNG geeft aan dat niet alle gemeenten een additionele toeslag in 2022 dit jaar kunnen uitkeren, maar dat het desondanks hun voorkeur kent om een deel van de middelen naar 2022 te schuiven.

Agendapunt 5 – Koopkrachtbrief

1. Bent u akkoord met verzending van deze brief op Prinsjesdag?

Kern en Advies

De minister van SZW stuurt de Tweede Kamer een technische brief met toelichting op de manier waarop het koopkrachtpakket tot stand is gekomen en welke instrumenten hiervoor zijn gebruikt. Wij adviseren u akkoord te gaan met verzenden van deze brief.

Toelichting

De brief is als volgt opgebouwd:

- Eerst wordt ingegaan op de uitgangspunten die gehanteerd zijn bij het opstellen van het koopkrachtpakket:
 - Ondersteuning van kwetsbare groepen;
 - Perspectief voor middengroepen;
 - Werken moet lonen.
- Vervolgens wordt uitgelegd waarom het normale koopkrachtinstrumentarium niet voldeed voor het opstellen van het pakket (samenhang koopkrachtcijfers 2022 en 2023, de grote spreiding in het effect van de hoge energieprijzen op de koopkracht van huishoudens en het feit dat koopkrachtontwikkeling niet laat zien hoeveel huishoudens in betaalbaarheidsproblemen kunnen komen).
- Er wordt ingegaan op de instrumenten die zijn gebruikt:
 - Koopkrachtboxplot voor 2022 en 2023;
 - Effecten van het pakket in specifieke gevallen (microvoorbeelden);
 - Het inkomenseffect van de stijgende energierekening en de mate waarin het kabinetsbeleid hiervoor compenseert;
 - Effecten van het pakket op het aantal huishoudens met betaalbaarheidsproblemen (stresstest CPB);
 - Effecten van het pakket op (kinder)armoede.

Agendapunt 6 – Kabinetsreactie IBO Vermogensverdeling

1. In de kabinetsreactie is een aantal passages geel gemarkeerd. Deze passages vergen nog politieke weging. De vraag hierbij is in hoeverre het kabinet zich normatief wil uitlaten over de vermogensongelijkheid in Nederland. Een ander punt betreft het in deze kabinetsperiode nog terugkomen op de schenk- en erfbelasting in het algemeen.

Kern en Advies

- Het IBO Vermogensverdeling is vlak voor het reces zonder kabinetsreactie naar de Kamer gestuurd. In uw aanbiedingsbrief staat vermeld dat zo is gehandeld omdat in augustus op basis van dit IBO naar de belasting op arbeid en vermogen wordt gekeken en dat de kabinetsreactie met Prinsjesdag volgt.
- Een IBO dient altijd vergezeld te gaan van een kabinetsreactie. Geen kabinetsreactie is dus geen optie.
- We adviseren u aan te geven dat u graag ziet dat de passages die politieke weging vergen blijven staan zoals ze nu zijn opgeschreven. U kunt angeven dat het belangrijk is dat het kabinet een duidelijk standpunt inneemt over het maatschappelijk relevante onderwerp van vermogensverdeling. In de augustusbesluitvorming zijn enkele maatregelen genomen die enkele adviezen van het IBO rapport ter harte nemen, zoals ook aangegeven in de kabinetsreactie. De toon van de passages is in lijn met het gepresenteerde kabinetsbeleid.
- De terugvaloptie is het laten vervallen van de geel gearceerde passages.
- De commissie Financiën heeft verzocht om vrijdag (vandaag) bij de embargostukken voor de Miljoenennota ook de kabinetsreactie IBO Vermogensverdeling te willen ontvangen. Dit is vanwege het tijdstip van de MR (van vandaag) niet meer mogelijk wanneer er in deze politieke vierhoek nog wijzigingen worden aangebracht. Wij adviseren u de vierhoek om toestemming vragen om de kabinetsreactie maandag (19 september) als vertrouwelijke brief te delen ter inzage. Ambtelijk adviseren wij deze optie positief.
- Mocht het zo zijn dat er in deze politieke vierhoek niet wordt besloten tekst aan te passen, kan de kabinetsreactie na vaststelling in de MR onder embargo worden meegestuurd. In dat geval adviseren we u de vierhoek om toestemming vragen dit te doen.

Toelichting

Het betreft volgende drie passages uit de kabinetsreactie:

- Het kabinet ziet de zorgen in de samenleving over toenemende ongelijkheid. Er zijn groeiende zorgen over de hoge kosten van levensonderhoud, het vinden van een woning en het volgen van een studie.¹ De grootte van iemands vermogen is meer bepalend geworden in het wel of niet mee kunnen doen in de samenleving. De fiscale onevenwichtigheden spelen daarbij een belangrijke rol. Het kabinet is van mening dat hiermee de vermogensverschillen tussen groepen huishoudens te groot is geworden.
- Het kabinet onderschrijft het inzicht vanuit het IBO dat een scheve vermogensverdeling een dominant negatief effect heeft op kansgelijkheid. In een maatschappij met kansgelijkheid als belangrijk uitgangspunt is het moeilijk te verantwoorden dat een scheve vermogensverdeling leidt tot verschillen in mogelijkheden tussen groepen huishoudens in het volgen van onderwijs en verder studeren, het starten van een onderneming, het vinden van een woning en het opbouwen van een oudedagsvoorziening.
- Het kabinet komt volgend jaar ook terug op de andere geschetste beleidsrichtingen uit het IBO waaronder die met betrekking tot de schenk- en erfbelasting.

Agendapunt 7 – Vooruitblik gesprek sociale partners

Buiten reikwijdte

¹ Het SCP (2022) "Burgerperspectieven bericht 1 2022" gaat hier nader op in.

Buiten reikwijdte

Agendapunt 8 – Pillar II

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing

1. Gerichte compensatie via de energierekening

A. Prijsplafond

Aanleiding

- De energieprijzen zijn sterk toegenomen waardoor er veel onzekerheid is over de koopkrachteffecten hiervan op kwetsbare huishoudens. Daarom is er een koopkrachtpakket voor 2023 van 15 miljard euro om de energiekosten zoveel mogelijk te compenseren. Dit pakket richt zich op reguliere koopkrachtmaatregelen zoals verhoging van de huur- en zorgtoeslag alsmede verlenging van de energietoeslag. De wens is daarnaast om ook nog te kijken of huishoudens in de lage- en middenklasse met een hoge energierekening of slecht geïsoleerd huis gericht gecompenseerd kunnen worden. De reguliere maatregelen zijn namelijk niet geschikt om op fluctuerende energieprijzen te reageren.
- Politiek is afgesproken dat wordt verkend of een gerichte tegemoetkoming binnen de energierekening voor kwetsbare huishoudens uitvoerbaar is vanaf januari 2023. Hiervoor is budget gereserveerd (€700 mln) en hierbij is afgesproken dat er geen taboes bestaan en de opdracht te kijken wat er wel kan, waarbij expliciet is afgesproken dat er in elk geval naar een bijzonder tariefplafond wordt gekeken.¹
- Op Europees niveau worden ook verschillende maatregelen uitgewerkt. Zo wordt mogelijk de Europese wet- en regelgeving over prijsregulering versoepeld waardoor wellicht meer ruimte komt voor een generiek prijsplafond zolang de besparingsprikkel blijft. Ook wordt een inframarginale heffing en een solidariteitsheffing verkend. Dit levert mogelijk extra inkomsten op dat uitgegeven kan worden aan compensatie via de energierekening, maar is zeer onzeker.
- Parallel wordt onderzocht welke mogelijkheden er bestaan om afsluitingen komende winter (1 oktober 2022 – 31 maart 2023) te voorkomen, vooruitlopend op het in werking treden van de koopkrachtmaatregelen en gerichte compensatie via de energierekening.
- In de notitie worden de verschillende opties nader toegelicht. Hierbij is uitgewerkt wat wanneer uitvoerbaar is en wat de verschillende voor- en nadelen van de varianten zijn.
- Indien er niet wordt gekozen voor een van deze opties is de terugvalopties een verhoging van de belastingvermindering in de energiebelasting. De doelmatigheid en doeltreffendheid van de verschillende varianten moet dus in de eerste plaats worden afgezet tegen dit alternatief, maar ook tegen de uitlegbaarheid van de gemaakte keuzes.

1. Vindt de vierhoek een prijsplafond wenselijk? Zo ja, welke van onderstaande varianten?
2. Per wanneer kan deze variant worden ingevoerd (uitvoerbaarheid)?
3. Indien wenselijk en uitvoerbaar, komt een prijsplafond naast of gedeeltelijk in plaats van het augustuspakket? Zo ja, alleen de maatregelen in de EB of ook de overige maatregelen?
4. Indien niet wenselijk of uitvoerbaar, is de terugvaloptie voor de reservering (700 mln. euro) een verhoging van de belastingvermindering in de energiebelasting. Eventuele andere opties voor de reservering en eventuele extra opbrengsten uit de solidariteitsheffing en inframarginal cap zijn.

¹ In augustusbrief: Een deel van het budget (ruim 700 miljoen euro) wordt gereserveerd voor gerichte steun via de energierekening. Er wordt op dit moment onder andere een tariefplafond verkend waarbij de steun via de energierekening wordt gericht op huishoudens die door het regulier instrumentarium te weinig worden bereikt.

- a. Vaste belastingvermindering energiebelasting verhogen
- b. Variabele energiebelasting verlagen
- c. BTW op energie verlagen
- d. Andere koopkrachtinstrumenten

	aantal huishoudens (x mln)	gas verbruik gecompenseerd	elektriciteitsverbruik gecompenseerd	prijsplafond	Ruwe inschatting relatieve kosten*	Percentage 40% laagste inkomens bereikt
1. Generiek prijsplafond huishoudens en bedrijven	Alle huishoudens + bedrijfsleven (excl. grootverbruikers)	Alles	Alles	PM	€31 mld	100%
2. Generiek prijsplafond huishoudens: voorstel PvdA/GL	Alle huishoudens	tot 1500 m3	tot 3300 kwh	niveau jan 2022	€11,1 mld	100%
3. Prijsplafond huishoudens maximum verbruik	Alle huishoudens	tot 700 m3	tot 1650 kwh	PM	€7,6 mld	100%
4 Prijsplafond WOZ-waarde < 355.000 (NHG)	4,8	Alles	Nee	PM	€4,9 mld	81%
5 <i>Gericht prijsplafond</i> : WOZ-waarde < 300.000 i.c.m. energielabel GFE	0,8	Alles	Nee	PM	€0,8 mld	71%

***NB: Bovenstaande tabel geeft een grove inschatting van de kosten van een tariefplafond. Om tot een stabiele prijs voor huishoudens te komen varieert de omvang van de subsidie met de gasprijs op de markt. Hier is gerekend met een verschil tussen plafond en marktprijs van €1 compensatie per m3 gas en €0,2 compensatie per kWh. Bovenstaande tabel is dus nog geen feitelijke raming van de kosten van verschillende varianten van het tariefplafond maar geeft wel goed het relatieve verschil in budgettaire omvang aan. Bij een tariefplafond zijn de budgettaire kosten afhankelijk van de hoogte van het tarief en de daadwerkelijke prijsontwikkeling. Deze inschatting en het bepalen van het niveau van het prijsplafond zal bij nadere uitwerking moeten worden gemaakt.**

De afbakening maakt sterk uit voor de omvang van compensatie, van het aantal huishoudens, de budgettaire kosten en de uitvoerbaarheid. In de eerste variant worden ook bedrijven meegenomen, wat de kosten aanzienlijk verhoogt. In de eerste twee varianten is geen sprake van een afbakening binnen de groep huishoudens. Er is nog geen goede inschatting waarmee valt te zeggen of dit bedrag afdoende is, gelet op de onzekerheid in de ontwikkeling van de gas en elektriciteitsprijzen de komende maanden.

- Bij een tariefplafond zijn de kosten dus afhankelijk van de ontwikkeling van de energieprijzen, het aantal huishoudens en hun verbruik. Gegeven het beschikbare budget is dus sowieso een scherpe afbakening nodig. Bij verdere uitwerking zal een gedetailleerdere inschatting moeten worden gemaakt van de kosten en de risico's hierbij. Ook is in bovenstaande berekening geen onderscheid gemaakt tussen huishoudens met een vast en variabel contract, ook hier zal bij verdere uitwerking naar moeten worden gekeken.

- NB: Energieleveranciers geven aan dat zij per 1-1-2023 een vaste vergoeding (kWh/m³) aan huishoudens kunnen uitkeren indien deze groep vooraf is afgebakend door een derde partij, maar dat een tariefplafond per 1 januari 2023 onuitvoerbaar is. Om met zekerheid te kunnen of en wanneer een tariefplafond ingevoerd kan worden, is nog verdere verkenning door leveranciers nodig. Het is onduidelijk of dit afgedwongen zou kunnen worden door de prijzen(nood)wet.
- Verschillende afbakeningen hebben juridische en uitvoeringsrisico's, zoals hieronder geschetst. Deze zullen moeten worden meegenomen in de politieke weging en zullen bij verdere uitwerking van een of meerdere afbakeningen, nader in beeld worden gebracht, ook wat betreft de haalbaarheid van invoering per 1-1-2023.

Kern

1. Hoe wordt het tariefplafond afgebakend

- Belangrijk onderdeel is de gerichtheid van de maatregel en de politieke keuze waarop de groep 'kwetsbare huishoudens' wordt afgebakend; op basis van gebruik, draagkracht of energetische waarde van de woning. In **tabel 2** staat een overzicht van alle onderzochte opties waar uiteindelijk bovenstaande vijf varianten vanuit gekozen zijn. Hieronder wordt een korte appreciatie van die varianten gegeven.

(1) De meest brede variant van een tariefplafond zou inhouden dat alle huishoudens én bedrijven met een contract bij de energieleverancier gecompenseerd worden d.m.v. een tariefplafond voor al het energieverbruik. Bedrijven die direct op de groothandelsmarkt handelen vallen hiermee buiten het plafond. Deze variant is zeer ongericht, aangezien het ook huishoudens en ondernemers helpt die de hogere energierekening kunnen dragen. Hierdoor zullen de budgettaire kosten toenemen. Daarnaast vermindert dit de noodzakelijke besparingsprikkel voor bedrijven en huishoudens, afhankelijk van hoe hoog het prijsplafond wordt gesteld. Ter illustratie: bedrijven meenemen (naast huishoudens) is 20 miljard euro per 1 euro subsidie voor m³ gas en 0,2 euro per kWh elektriciteit en dus zeer kostbaar. Daar staat tegenover dat de Nederlandse concurrentiepositie mogelijk afneemt als andere landen wel een generiek prijsplafond instellen voor huishoudens én bedrijfsleven. Daarnaast kan dit de roep om specifieke steunmaatregelen voor het bedrijfsleven verminderen.

(2) Een generiek tariefplafond zoals het voorstel van GroenLinks/PvdA, voor een groot deel van het energieverbruik van de huishoudens is minder breed dan variant 1 maar ook ongericht. Hoewel het voordeel is dat dit alle huishoudens helpt, betekent dit ook dat huishoudens die de hoge energieprijzen wel kunnen dragen (omdat deze een hoog inkomen/vermogen hebben of in een energiezuinig huis wonen) steun ontvangen, waardoor de maatregel afhankelijk van de hoogte van het tariefplafond en de energieprijzen al snel tientallen miljarden euro's kan kosten. Daarnaast is het prijsplafond in deze variant relatief laag gelegd (prijzen januari 2022), waardoor de prijsprikkel om energie te besparen wordt beperkt (maar nog altijd boven het niveau van voor de prijsstijging komt te liggen) en de budgettaire kosten hoog kunnen zijn.

(3) Een scherper maximum verbruik voor het tariefplafond is doelmatiger dan optie 1 en 2. Het heeft als voordeel dat het zich richt op een beperktere hoeveel gas wat vergoed wordt, waardoor er voor de meeste huishoudens nog steeds een hele sterke besparingsprikkel is over het overige deel van het verbruik. Omdat het nog steeds alle huishoudens betreft die de eerste 700 m³ gas en 1650 kWh elektriciteit voor een lagere prijs (tariefplafond) krijgen, is deze maatregel ongericht wat betreft draagkracht en energiezuinigheid van de woning. Met deze hoeveelheden gas en elektra wordt wel gericht gestuurd op de basisbehoefte van het energieverbruik.

(4) Compensatie o.b.v. WOZ-waarde. Voor het afbakenen van huishoudens naar **draagkracht** lijkt een afbakening op **basis van inkomen** een voor de hand liggende keuze. Deze optie is echter op korte termijn **niet uitvoerbaar**. De Belastingdienst kan door het ontbreken van een systeem geen vertaling maken van de inkomensgegevens op basis van BSN-nummer naar een huishoudinkomen op adresniveau voor in ieder geval de jaren 2023 en 2024. Onduidelijk is nog wanneer dit wel kan. Een **alternatief op korte termijn is om draagkracht af te bakenen door middel van de hoogte van de WOZ-waarde van de woning. Door het hanteren van de WOZ-waarde compenseer je een gerichtere groep dan bij een generiek tariefplafond.** Er zijn echter ook verschillende nadelen van deze afbakening, bijv. dat WOZ-waarden locatie specifiek zijn en kamerverhuur binnen een groot pand buiten de afbakening valt. Deze WOZ-waarde is te raadplegen via het Kadaster (voor in ieder geval t-2). Er kan worden gekozen om aan te sluiten bij een bestaande objectieve grens, zoals de NHG-grens van 355.000. Wanneer de NHG-grens wordt gehanteerd betekent dit dat meer dan 80% van de huishoudens in de onderste twee inkomenskwintielen onder de regeling vallen.

(5) Compensatie o.b.v. WOZ-waarde én slechte energielabels (draagkracht én energetische kwaliteit woning). Daarnaast is het nog gericht om de maatregel te richten op huishoudens die wonen in een woning met een slecht energielabel, aanvullend op de afbakening o.b.v. draagkracht. In de tabel is uitgegaan van energielabel G, F en E, maar ook label D zou hier eventueel onder kunnen vallen. Hoe gericht de afbakening hoe groter het bedrag dat per huishouden beschikbaar is. Echter, dit kan mogelijk ook leiden tot meer juridische en uitvoeringsrisico's. **Het energielabel geeft aan wat de energetische kwaliteit is van de woning op het moment dat het label wordt afgegeven en laat daarmee zien hoe energiezuinig of onzuinig een woning is.** Er wordt hiermee geen rekening gehouden met kenmerken van het huishouden en gebruik (bv. grootte en samenstelling van het huishouden en stookgedrag), terwijl deze kenmerken ook een belangrijke impact hebben op het energieverbruik en daarmee de hoogte van de energierekening. Het is echter een (politieke) vraag op welke groep huishoudens de maatregel gericht moet zijn: de groep huishoudens met een hoge energierekening of de groep huishoudens die wonen in een woning van slechte energetische kwaliteit. Voor de eerste groep is het energielabel een minder gerichte indicator, voor de tweede groep kan het energielabel wel geschikt zijn. Daarbij zal in veel gevallen het label geen goede weergave zijn van de huidige situatie, aangezien het label 10 jaar geldig is en het goed kan zijn dat een woning sinds het labelen verduurzaamd is. Er spelen bovendien uitvoeringsvragen, zoals het feit hoe op korte termijn huizen waarvoor geen energielabel is afgegeven wel een energielabel beschikbaar komt: voor veel koopwoningen (54%) en private huurwoningen (34%) is nog geen energielabel bekend In de afbakening. Ook is er nog geen uitvoerder gevonden voor deze regeling.

Tabel 2 schetst hieronder andere opties die ook onderzocht zijn maar niet voorliggen omdat de afbakeningsgegevens niet gebruikt kunnen worden of alleen maar nadelen kent. Deze worden in de bijlage verder toegelicht.

Tabel 2: afbakening en mogelijkheden gebruik gegevens

Voorstel nummer	Afbakening	Gegevens voor gebruik energieleveranciers	Op welke groep gericht	Wie?	Gerichtheid	Andere overwegingen
I. Voorgelegde varianten						
1	Algeheel prijsplafond	Ja	Alle huishoudens én bedrijven	Leveranciers	Heel ongericht (niet op draagkracht en slecht geïsoleerd), slechte besparingsprikkel	.
2	Generiek prijsplafond: Voorstel GL/PvdA	Ja	Alle huishoudens, gebruik tot 1500 m ³ en 3300 kWh, tarieven januari 2022	Leveranciers	Onggericht (niet op draagkracht en slecht geïsoleerd), weinig besparingprikkels	
3	Gedeeltelijk prijsplafond: maximum verbruik	Ja	Alle huishoudens, gebruik tot 700 m ³ en 1600 kWh	Leveranciers	Onggericht w.b. draagkracht en isolatie, gericht gestuurd op noodzakelijkverbruik. Hierdoor grotere besparingsprikkel.	
4	Gedeeltelijk prijsplafond: WOZ-waarde <355.000 euro	Ja	Alle huishoudens met een WOZ tot bepaald maximum	Kadaster	Matig verband met inkomen en vermogen (bij koopwoningen)	Mogelijk wet WOZ aanpassen om gegevens te hebben
5	Gericht prijsplafond WOZ-waarde <300.000 i.c.m. energielabel GFE	Ja	Alle huishoudens met een WOZ tot bepaald maximum én alle huishoudens in woningen met een slechte energetische waarde	Kadaster	Matig verband met inkomen en vermogen, gericht wat betreft energetische waarde. Slechte indicator wat betreft verbruik. (Bij totaal verbruik zijn ook o.a. grootte huishouden, gedragen m ² huis belangrijk)	In korte tijd veel energielabels aanvragen. Kwaliteit oude labels minder dan nieuwe.
Alternatieven voor afbakening draagkracht						
X	Inkomen direct	Nee (ook niet op 1-1-2024)	Huishoudens met laag inkomen	Belastingdienst	Kan heel gericht op lage inkomens. Geen vermogen	Op korte termijn niet uitvoerbaar
X	Alle sociale huur + WOZ <200.000	Nee. WOZ-waarde beschikbaar, maar niet alle sociale huurwoningen bekend	Alle huishoudens in een sociale huurwoning + overige huishoudens tot €200.000	Kadaster PM	Meer gericht dan alleen op WOZ-waarde	Rechtsgrondslag, niet alle private huurders bekend
X	Zorgtoeslag	Nee (ook niet op 1-1-2024)	Alle zorgtoeslagontvangers	Toeslagen	Niet uitvoerbaar. Gegevens per definitie onvolledig.	

2. Hoe zou de maatregel worden uitgevoerd en wanneer kan deze worden ingevoerd?

De maatregel werkt als volgt voor **uitvoerders** en **energieleveranciers**:

- Een uitvoerder beheert de dataset o.b.v. huishoudens worden afgebakend als kwetsbaar (niet nodig bij opties 1, 2 en 3)
- Leveranciers ramen de voorschotten die zij nodig hebben o.b.v. gegevens van die huishoudens
- Uitvoerder maakt een voorschot voor de subsidie voor leveranciers over per kwartaal/halfjaar en doet de terugvordering
- Leveranciers berekenen het tariefplafond door aan de kwetsbare groep huishoudens of aan alle huishoudens met een contractprijs onder het tariefplafond, afhankelijk van de gekozen variant
- Uitvoerder doet een wettelijke controle van de ca. 60 individuele subsidiebesluiten.
- Uitvoerder doet de bezwaar- en beroepsmogelijkheden van leveranciers en/of voor huishoudens (voor huishoudens niet nodig bij opties 1, 2 en 3)
- Er is een '**proof of concept**' applicatie waarmee aangetoond is dat het uitvoerbaar is om een dataset te ontwikkelen en te beheren die de gegevens, indicatoren en adressen, koppelt. Deze kent zowel de mogelijkheid om handmatig adressen op te vragen, als de optie om adressen

geautomatiseerd te checken. Wel moet juridisch geregeld worden dat de benodigde gegevens daadwerkelijk gedeeld/gebruikt kunnen worden.

- Het **individuele subsidiebesluit** ligt op niveau van de leveranciers en niet op die van individuele huishoudens, omdat de subsidie ook door de leveranciers ontvangen wordt. De subsidietoekenning (het besluit) is dan gebaseerd op 'het verlies' dat leveranciers hebben geleden door het verlenen van een tariefplafond. Het besluit richt zich dus niet op huishoudens en bevat ook geen afweging m.b.t. welke huishoudens voor een korting in aanmerking komen. De controle van het subsidiegebruik evenals de klantrelatie vindt daarmee ook alleen plaats bij de ca. 60 leveranciers. Ambtelijk wordt nog betwist of deze systematiek voldoet aan het Tijdelijke Steunkader Oekraïne van de Europese Commissie. Hiervoor kan mogelijk de **Landsadvocaat gevraagd worden voor verder juridisch advies** of meegenomen worden met de Nederlandse input op Europees niveau. Ook wordt ambtelijk betwist dat het uit elkaar knippen van de subsidieketen de aanspreekbaarheid op de kwaliteit van de gebruikte data en de toepassing in het subsidiebesluit betekenisvol van elkaar zou scheiden.
- Het **beheren van de database** zou juridisch los moeten worden gezien **van het verstrekken van subsidies** aan energieleveranciers voor het splitsen van onderstaande uitvoeringstaken (1 vs. 2 t/m 4). Het beheren van de database waarvan wordt vastgesteld welke huishoudens een tariefplafond krijgen kan dan gedaan worden door een andere uitvoerder dan de uitvoerder die de subsidies aan de energieleveranciers verleent. **Bij opties 1,2 en 3 is het losknippen minder relevant omdat dan taak 1 vervalt.** Ambtelijk wordt op dit moment nog betwist of deze uitvoeringstaak daadwerkelijk los kan worden gezien van andere uitvoeringstaken omdat de verstrekking van de subsidies enigszins correleert met de output van de database. Aan de andere kant dienen de subsidies als een tegemoetkoming van het 'verlies' wat leveranciers zouden maken en staat dit los van de afbakening van de huishoudens die een korting krijgen. Bij dit laatste punt is het dan weer de vraag of deze systematiek voldoet aan het Tijdelijke Steunkader Oekraïne van de Europese Commissie (zie punt hierboven). Volgens RVO is de gangbare lezing van de ABW is dat het bestuursorgaan die het besluit effectueert, ook integraal verantwoordelijk is en aanspreekbaar op de kwaliteit en inhoud van de gebruikte data. Het grootste **knelpunt** in de uitvoering vormt op dit moment de klachten van huishoudens die geen tariefplafond krijgen maar er wel recht op menen te hebben. Idealiter wordt hiervoor een speciaal loket opgericht. Hier. Aandachtspunt hierbij is nog geen uitvoerder voor in zicht. dat degenen die bezwaarprocedures kunnen starten zijn louter de energieleveranciers gegeven dat zij de subsidie ontvangen. Ook problematisch is dat de voorgestelde datasets niet overlappen met de subsidie doelgroep (bijvoorbeeld VVE's of huizen die niet in de WOZ database voorkomen of geen energielabel hebben). De energiemaatschappij zou daar dan geen korting mee kunnen verrekenen en een traceerbaar spoor voor de bepaling van de subsidie zou ontbreken. Dat is niet oplosbaar in deze variant.

Uitvoeringsstap/uitvoerder	Belastingdienst	RVO	UWV
1. Beheer en ontwikkelen dataset (alleen nodig bij opties 4 en 5)	Nee, nu te onduidelijk wat database behelst. Tevens gebrek aan capaciteit.	Niet mogelijk indien RVO verantwoordelijk wordt voor gebruik en beheer dataset	Onduidelijk
2. Overmaken subsidie naar leveranciers	Nee, minimaal 2 jaar nodig voor nieuwe toeslag/belasting	Alleen bij opties 4-5: Niet mogelijk indien RVO verantwoordelijk wordt voor gebruik en beheer dataset	Alleen indien expertise op energiedomein beschikbaar wordt gesteld, bijv. door RVO

3. Wettelijke controle van de ca. 60 individuele subsidiebesluiten	Geen fiscale taak.	Alleen bij opties 4-5: Niet mogelijk indien RVO verantwoordelijk wordt voor gebruik en beheer dataset	Alleen indien expertise op energiedomein beschikbaar wordt gesteld, bijv. door RVO
4. Uitvoeren van de bezwaren beroepsmogelijkheden	Nee, geen capaciteit	Alleen bij opties 4-5: Niet mogelijk indien RVO verantwoordelijk wordt voor gebruik en beheer dataset	Wel van energieleveranciers. Niet van huishoudens. En mits aanvullende capaciteit of prioriteitstelling. Geen expertise op energiedomein in huis.

B. Dekking, waaronder solidariteitsheffing en inframarginal cap

5. Wil de vierhoek het principe vaststellen aanvullende maatregelen te dekken uit de nog onzekere opbrengst van de solidariteitsheffing en inframarginal cap? Indien aanvullende maatregelen worden aangekondigd voordat de opbrengst van de solidariteitsheffing en inframarginal cap voldoende zeker is, is een placeholder nodig om de dekking te verzekeren.
6. Wil de vierhoek nog alternatieve dekkingsopties in kaart brengen voor aanvullende maatregelen?

Conform de begrotingsregels moeten evt. nieuwe maatregelen gedekt worden. Daarvoor zijn een aantal mogelijkheden:

1. Herschikking binnen het bestaande koopkrachtpakket. Indien gekozen wordt voor een andere vormgeving van maatregelen om hogere energiekosten te compenseren, ligt het in de reden om elementen uit het bestaande pakket te halen om overcompensatie te voorkomen. Dat gaat direct op de energierekening gericht om 4,7 mld en de reservering van 700 mln. In tabel 1 is een overzicht opgenomen van de budgettaire opbrengst wanneer de in augustus afgesproken verlaging van de energiebelasting en brandstofaccijnzen voor 2023 wordt teruggedraaid. Zie daarnaast bijlage 1 voor het laatste overzicht van de maatregelen uit het augustuspakket zoals gaat worden gepubliceerd in de Miljoenennota 2023.
2. De EC komt met de verordening dat er een solidariteitsheffing op fossiele bedrijven en een inframarginal cap op energieproducenten met overwinsten. Deze middelen dienen te worden ingezet om huishoudens te compenseren. Het pakket aan maatregelen dat door de EC is gepubliceerd brengt naar verwachting extra inkomsten voor lidstaten met zich mee, die als 'placeholder' in de dekkingsplaat kunnen worden opgenomen. Het voorstel bestaat uit twee elementen:
 - o *Een verplichte solidariteitsheffing*: De Europese Commissie stelt een verplichte solidariteitsheffing op basis van de winst van olie- en gasbedrijven voor. Het huidige voorstel laat naar verwachting voldoende ruimte om een dergelijke verplichte heffing naast de verhoging van de Nederlandse Mijnbouwheffingen te laten bestaan. De budgettaire opbrengst bedraagt naar verwachting enkele honderden miljoenen. Deze inschatting is met veel onzekerheden omgeven, omdat de fiscale winst van 2021 (relevant voor de vergelijking) en die van 2022 (hoogte van overwinst) nog niet bekend zijn. Daarbij hebben mogelijk belastingplichtigen handelingsperspectief om het effect van de heffing gedeeltelijk te mitigeren.
 - o *Een cap op infra-marginale energieprijzen*: Het voorstel verplicht lidstaten om de marktopbrengsten (=inkomsten) voor producenten van elektriciteit geproduceerd door middel van inframarginale technologieën te maximeren met een prijs op 180 euro/MWH. Elektriciteitsproducenten die kolen en gas gebruiken zijn uitgezonderd. De omvang van de budgettaire opbrengst is zeer onzeker en hangt sterk af van de ontwikkeling van de p en de q. Daarnaast is veel elektriciteit verkocht in lange termijn contracten, die een veel lagere prijs kennen dan de huidige spotprijs. NB. deze maatregel is vooralsnog niet uitvoerbaar voor Nederland.
3. In aanvulling op de verhoging van het cijnstarief in de Mijnbouwwet die is afgesproken in augustus (ingeboekte budgettaire opbrengst is € 2,8 miljard voor de jaren 2023 en 2024), kan een verdere verhoging van het tarief extra inkomsten opleveren (orde grootte € 0,5 mld.). De juridische haalbaarheid van hogere tarieven vergt nadere toetsing bij de Landsadvocaat.
4. Er bestaat op dit moment onzekerheid over deze extra inkomsten vanuit de verordening. Daarnaast is de som van 1 en 2 mogelijk onvoldoende om de extra maatregelen te dekken. Het resterende dekkingstekort kan dan 50/50 wordt opgehaald uit hogere aof-premies en een hoger vpb-tarief. Er kan ook worden gekozen voor verkorten van de schijfgrenzen in de vpb. Ter indicatie: een verdere verhoging van het tarief 1^e vpb-schijf van 19% naar 20% geeft een budgettaire opbrengst van 403 mln. in 2023 en een verhoging naar 21% een budgettaire opbrengst van 806 mln. Zie ook tabel 1. Verhoging van de Vpb kan ook tijdelijk.

Tabel 1 – Budgettaire opbrengst terugdraaien fiscale maatregelen energiepakket augustus en verhogen vpb-tarief (in € mln. + = saldo verbeterend/lastenverzwarend)

Maatregelen	2023	2024	2025	2026	2027	Struc
Tarief eerste schijf VPB naar 20%	403	403	403	403	403	403
Tarief eerste schijf VPB naar 21%	806	806	806	806	806	806
Tarief hoogste schijf VPB naar 26.8%	884	884	884	884	884	884
Verlaging brandstofaccijns 2023 terugdraaien	1204	0	0	0	0	0
Verlaging energiebelasting (EB) terugdraaien, exclusief reservering compensatie energierekening	4772	0	0	0	0	0

Bijlage A. Prijsplafond

1. Afbakening tariefplafond

- a. Algemene uitgangspunten tariefplafond
- b. Generiek tariefplafond?
- c. Afbakening draagkracht
- d. Afbakening (noodzakelijk) energieverbruik
- e. Wie voert afbakening uit?
- f. Budgettaire aspecten hoogte tarief en afbakening

2. Uitvoering energieleveranciers, subsidies en per wanneer?

- a. Welke uitvoeringstaken zijn er?
- b. Wat kunnen energieleveranciers per wanneer?
- c. Wat (kunnen) uitvoerders subsidie per wanneer?

3. Alternatieve vormgeving

- a. Tariefsubsidie (per m³/KWh of vaste subsidie)
- b. Inkomensafhankelijke compensatie EB

1. Afbakening tariefplafond

a. Algemene uitgangspunten tariefplafond

- De gedachte achter een prijsplafond op gas is om zowel direct de kosten van gasverbruik voor huishoudens te verminderen als ook zekerheid te bieden. Een plafond, in tegenstelling tot een subsidie of belastingvermindering, betekent namelijk dat huishoudens in elk geval weten wat de bovengrens is van de prijs die zij betalen.
- Gegeven dat er minder gastoevoer vanuit Rusland is en je (ook vanuit klimaatoverwegingen) wilt dat huishoudens gas besparen, is een randvoorwaarde dat een eventueel tariefplafond niet te laag wordt gesteld en idealiter ook dat de maatregel gericht is op de groepen die ondersteuning nodig hebben.
- Daarnaast is het van belang dat maatregelen de prikkel om je huis te isoleren niet wegneemt. Daarom wordt de maatregel idealiter tijdelijk vormgegeven en wordt er flankerend gestimuleerd om de woning te verduurzamen.

b. Generiek tariefplafond of bijzonder tariefplafond

- Een tariefplafond betekent dat wettelijk wordt geregeld dat er voor een afgebakende groep een prijsplafond voor de gasprijzen wordt gehanteerd waarmee voor deze huishoudens zekerheid ontstaat over de prijs die nu ontbreekt.
- EU regelgeving staat normaliter generieke prijsregulering toe als deze:
 - 1) gericht is op een afgebakende groep energiearme en/of kwetsbare huishoudelijke afnemers en/of als deze
 - 2) tijdelijk is, er geen volledige mededinging bestaat op de energiemarkt en het prijsplafond gericht is op huishoudelijke afnemers en micro-ondernemingen die niet profiteren van eventuele prijsregulering gericht op energiearme en/of kwetsbare huishoudelijke eindafnemers.
- Momenteel wordt over deze regelgeving op Europees niveau gesprekken over gevoerd. Zo wordt mogelijk de Europese wet- en regelgeving over prijsregulering versoepeld waardoor wellicht meer ruimte komt voor een generiek prijsplafond zolang de besparingsprikkel blijft.
- Kijkend naar de huidige regelgeving dient Nederland zich te houden aan criterium 1 en een afbakening van 'kwetsbare/energiearme huishoudens' wat betreft energieprijzen vorm te geven. Nederland heeft namelijk geen fysieke tekorten van elektriciteit en/of gas en met circa 60 marktpartijen is er wel sprake van mededinging op de energiemarkt.
- Het is aan lidstaten zelf om de criteria voor "kwetsbare afnemers" vast te stellen. Een richtlijn hierbij is dat het concept "kwetsbare afnemers" kan bestaan uit inkomensniveaus, het percentage dat energie-uitgaven vormen van het besteedbare inkomen, de energie-efficiëntie van huizen, kritieke afhankelijkheid van elektrische apparatuur om gezondheidsredenen, vanwege leeftijd of andere criteria.

- Vanuit zekerheid voor huishoudens en gerichtheid voor kwetsbare groepen is een tariefplafond de voorkeursoptie. Het voorkomt dat er continu nieuwe koopkrachtmaatregelen moeten worden bedacht om de verhoogde gasprijzen te compenseren.
- Tegelijkertijd zijn er ook belangrijke aandachtspunten. Het plafond moet gericht zijn en het moet uitvoerbaar zijn. Daarnaast moet het plafond zeker niet te laag zijn omdat er voldoende prikkel moet blijven voor energiebesparing. Ten slotte is dit een maatregel waarmee sterk ingegrepen wordt in de marktordening. Indien leveranciers energie onder de kostprijs moeten verkopen dan zullen zij gecompenseerd moeten worden om de financiële risico's en de kans op faillissementen te verminderen. Dit is geen wettelijk vereiste.

c. Afbakening draagkracht

- Voor huishoudens die kwetsbaar zijn en dus onder de regeling zouden vallen is er nog geen afgebakende definitie (zoals in België het geval is). Hieronder verschillende mogelijkheden om draagkracht af te bakenen.

i. Direct op inkomen

- Een logische proxy voor draagkracht is het inkomen van bewoners van een adres. Indicaties van inkomen kunnen aangeleverd worden door de Belastingdienst, Toeslagen of het UWV.
- Op welke groep gericht?
 - De Belastingdienst stelt inkomens definitief vast na afloop van het belastingjaar. Om onzekerheid (zoals bij toeslagenstelsel) te voorkomen zal dus aangesloten moeten worden op een zogenaamde t-2-systematiek. Dit betekent dat wordt toegekend op basis van het inkomen van twee jaar geleden. Dit is ook onderzocht voor een verbetering van het toeslagenstelsel, met de conclusie dat hierbij 345 duizend huishoudens een extra vangnet nodig zou hebben om betalingsproblemen te voorkomen.
 - Het UWV kent de inkomens van personen uit loon en verzekeringen. Inkomen uit vermogen en ondernemerschap zijn niet bekend. Dit maakt het moeilijk om een goed beeld te krijgen van het inkomen. Daarnaast is er geen koppeling met huishoudens in de gegevens van het UWV, in tegenstelling tot Toeslagen. Wel kan gekozen worden voor een doelgroep op basis van kenmerken (ontvangers van bijstand of WW o.i.d.). Het is echter zeer de vraag in hoeverre dit de beoogde doelgroep is. Daarnaast kan dit de armoedeval doen vergroten.
 - [PM uitwerking variant Eneco]

ii. WOZ-waarde alle woningen

- Als een proxy voor draagkracht kan indien inkomen direct niet lukt ook middels een WOZ waarde afbakening zorgen dat de maatregel zich meer richt op lagere inkomens (en vermogens)
- Op welke groep gericht?
 - Een andere manier om naar de gerichtheid te kijken is door te kijken hoeveel procent per inkomensdeciël zou worden geholpen. Onderstaande tabel laat zien dat bij een afbakening van €300.000 ongeveer de helft van de huishoudens hieronder zou vallen, waarvan 75% van de laagste kwintiel, twee derde van tweede kwintiel en 15% dan hoogste kwintiel.

Aantal huishoudens per inkomstenkwintiel

	WOZ<=200 k	200k<WOZ<=250 k	250k<WOZ<=300 k	300k<WOZ<=350 k	WOZ>350 k	Totaal
1 ^{ste}	570	360	240	130	240	1550
2 ^{de}	400	340	290	190	330	1550
3 ^{de}	230	280	300	240	490	1550
4 ^{de}	110	180	260	270	740	1550
5 ^{de}	30	70	130	180	1140	1550
Totaal	1340	1230	1220	1010	2930	7730

- Zijn de gegevens beschikbaar?
 - De WOZ-gegevens kunnen beschikbaar worden gesteld voor deze maatregel door een aanpassing van het Uitvoeringsbesluit kostenverrekening en gegevensuitwisseling Wet waardering onroerende zaken bij het Eindejaarsbesluit (EJB) 2022. Dit vergt op korte termijn een besluit om nog mee te kunnen lopen in het EJB 2022.
 - Het is ook mogelijk om de WOZ-waarden te benutten die in 2022 naar de belanghebbenden zijn gestuurd in plaats van 2023. Het voordeel hiervan is dat de bezwaartermijn al is verstreken. De verwachting is dat er anders een toename zal zijn aan bezwaarschriften rondom de te bepalen woz-grens.

iii. Sociale huur + (WOZ waarde) Mogelijk wordt enkel een proxy als WOZ waarde gezien als te ongericht. Alternatief hierbij zou zijn om in elk geval alle sociale huurder (huur tot liberalisatiegrens) onder de regeling te laten vallen plus nog alle andere woningen met een WOZ waarde tot (bijv.) € 200.000.

- Op welke groep gericht?
- De reikwijdte van de regeling is alle woningen met een woz-waarde beneden een nader te bepalen grens en ieder huishouden met een huur onder de liberalisatiegrens (€ 763,47). Bij woningcorporaties gaat het om 95% van circa 2,4 miljoen huurwoningen. Het is niet mogelijk om de resterende 5% met een huur boven de liberalisatiegrens uit te zonderen. Er zijn circa 300.000 huurwoningen onder de liberalisatiegrens bij particuliere verhuurders (exacte cijfer vergt nog een check).
- Indien huurders geen onderdeel zijn van de initiële afbakening, kunnen ze door een huurcontract in te dienen alsnog onder de regeling vallen. De vormgeving hiervan moet nog nader uitgewerkt worden.
 - Onderstaande figuur laat zien dat je door je te richten op de sociale huur gericht richt op de laagste inkomens dan enkel op WOZ. Met enkel de sociale huur heb je ca 80% van laagste kwintiel en meer dan de helft van tweede kwintiel, terwijl de hoogste twee kwintielen erg beperkt zijn.
 - Door alle woningen met een WOZ tot €200.000 er aan toe te voegen voeg je nog een groep van 350.000 huishoudens toe, waarvan 150.000 tot de laagste twee inkomenskwintielen behoren.

Aantal huishoudens per inkomstenkwintiel

	Soc. huur	WOZ <= 200k excl. soc. huur	Totaal
1 ^{ste}	1.230	40	1550
2 ^{de}	800	110	1550
3 ^{de}	400	110	1550
4 ^{de}	200	60	1550
5 ^{de}	70	20	1550
Totaal	2.690	350	7730

Zijn de gegevens beschikbaar?

- De adressen van sociale huurwoningen bij particuliere verhuurders zijn niet bekend, omdat er geen inzicht is in de huurcontracten. De huidige inschatting is dat dit de regeling dusdanig kan compliceren dat er beter enkel op WOZ waarde voor draagkracht kan worden afgebakend.
- Het Kadaster levert de adressen van alle woningen onder de woz-grens. Het is daarnaast mogelijk om al het bezit van woningcorporaties ook aan te leveren. Het mogen delen van deze gegevens vergt nog juridische toetsing. Het Kadaster heeft in een recent onderzoek naar grondposities alle adressen van woningen in corporatiebezit geïdentificeerd op basis van de rechtspersonen van de corporaties.
- Op basis van de verantwoordingsgegevens van corporaties is bekend dat 95% hiervan sociale huurwoningen zijn en 5% vrije sector huurwoningen. Het is binnen de gegevens van het

Kadaster niet mogelijk om dit onderscheid te maken. De vrijesectorwoningen vallen daarmee binnen de regeling wanneer ze een hogere woz-waarde hebben dan de te bepalen grens.

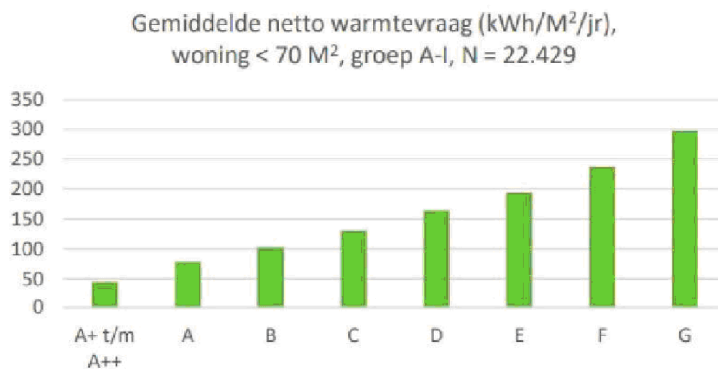
d. Afbakening noodzakelijk energieverbruik

- Naast inkomen is ook het uitgangspunt dat het sociaal tarief zich richt op de groep die door slechte energetische kwaliteit van de woning toch een relatief hoog energiebruik heeft.
- Door deze afbakening samen te nemen met een afbakening voor draagkracht ontstaat er idealiter een gerichte groep.

i. Energielabel

- Het energielabel geeft aan wat de energetische kwaliteit is van de woning op het moment dat het label wordt afgegeven en laat daarmee zien hoe energiezuinig of onzuinig een woning is.
- In het energielabel zit onder andere de volgende informatie verwerkt: woningkwaliteit, bouwjaar, en woningtype. Op het energielabel staat vanaf 1 januari 2021 (700.000 van de 4,7 miljoen woningen hebben een dergelijk label) ook de indicator van de warmtevraag weer in kWh/m².jaar; de labelletter is gekoppeld aan een andere indicator namelijk het primair fossiel energiegebruik. Over het algemeen geldt hoe beter de labelletter, hoe lager de warmtevraag per m².

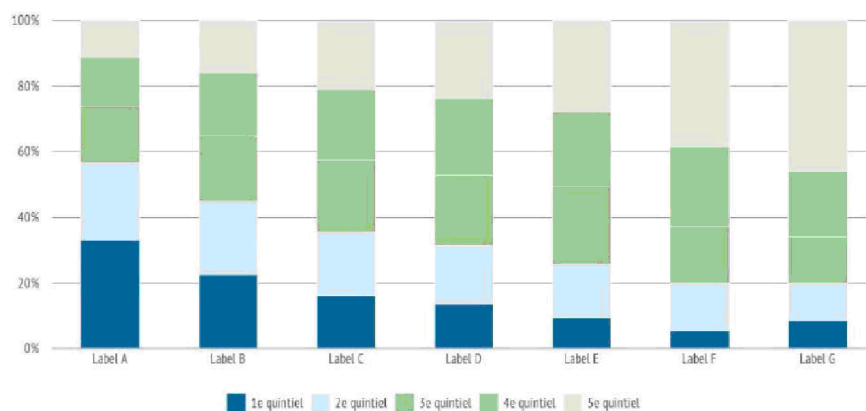
Figuur 4.1: Gemiddelde Netto Warmtevraag per labelklasse, woningen tot 70 M² gebruiksoppervlak, onderzoeksgroep A-I

Bron: SHAERE, RVO, CBS microdata, bewerking Companen.

- Wanneer het label vertaald zou moeten worden naar daadwerkelijk energiegebruik zijn ook de andere parameters van belang: oppervlak van de woning, de gezinsgrootte en -samenstelling, (stook)gedrag en niet gebouw gebonden energiegebruik. De spreiding in het energiegebruik van energielabels is dus ook gebaseerd op de verschillen in deze parameters. Onderstaande figuur laat zien dat hoewel er een duidelijk verband is tussen gasverbruik en energielabel (bijv.: energielabel A zit vaak in 1^e quintiel gasverbruik, energielabel G relatief vaak in 5^e kwintiel) er tegelijkertijd ook veel spreiding is van gasverbruik binnen energielabels.

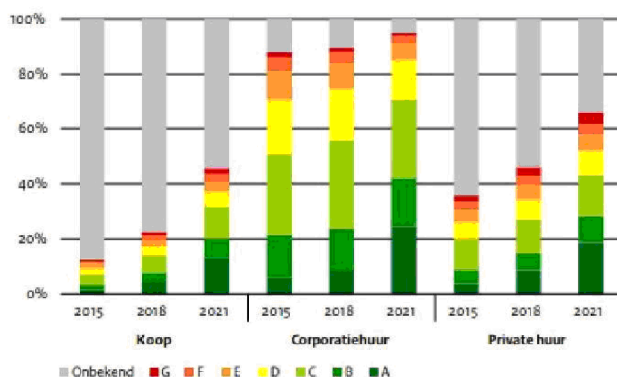
Gasverbruik van huishoudens naar energielabels

Zijn de gegevens beschikbaar?

- Ongeveer 40% van de woningen (3,2 miljoen woningen) heeft geen geregistreerd energielabel. Daarvan heeft naar verwachting (inschatting op basis van woningen met energielabel) 15-20% energielabel E of lager, wat neerkomt op 480.000-640.000 woningen. Echter, als de afbakening wordt gecombineerd met een afbakening voor inkomen zal deze groep significant kleiner zijn, zeker als de nadruk wordt gelegd op sociale huurwoningen (van de woco's heeft 95% een energielabel zie ook onderstaande figuur)).
- Per 25 augustus heeft Nederland 2.096 vakbekwame energieadviseurs die gebouwen van een geldig energielabel kunnen voorzien. De afgelopen maanden zijn er gemiddeld 35.000 nieuwe energielabels per maand voor bestaande woningen afgegeven.
- Hoe haalbaar het is om iedereen die recht zou hebben een energielabel er een te laten krijgen hangt dus vanaf hoe de groep op inkomen wordt afgebakend. Aandachtspunt is hoe private verhuurders verplicht zouden kunnen worden een label aan te vragen voor hun huurders.
- Een energielabel kost zo'n 270 euro voor een bestaande eengezinswoning (exl. btw). Degene die de energieadviseur de opdracht geeft de woning te laten labelen betaalt het label. Deze kosten hangen samen met de verbeterde kwaliteit van het energielabel.
- In het geval van huur, moet in principe een woningeigenaar/verhuurder een label aanvragen (of kunnen laten zien als deze er al is) op moment van verhuur.
- Blijkt er geen label te zijn bij het transactiemoment van verhuur, dan kan de huurder de verhuurder vragen alsnog een label aan te vragen. De verhuurder kan kiezen om te labelen. Doet de verhuurder dat niet dan kan de huurder een handhavingsverzoek doen bij de ILT. De verhuurder krijgt dan een boete opgelegd of kan alsnog een label registreren. maar kan ook een boete betalen. Per 1 november 2021 is het boetebedrag verhoogd, daardoor kan de situatie zich voordoen dat in de periode van 1 januari 2021 tot 1 november 2021 een boete voor de verhuurder interessanter is dan de kosten van een nieuw label.
- Als de verhuurder niet wil laten labelen, kan een huurder een energieadviseur opdracht geven. Vaak valt het energielabel dan slechter uit, omdat de huurder niet alle benodigde info kan aanleveren (bijv. bouwtekeningen en facturen). Er wordt dan gerekend met forfaitaire waardes of bouwjaar. Inschattingen zijn hierdoor altijd conservatief.
- Wanneer het energielabel ten tijde van de verhuur is verlopen, omdat het label ouder is dan 10 jaar, dan kan de huurder de verhuurder niet aanspreken voor het beschikbaar stellen van een label. Op het moment van start van de verhuur was er immers een label.

Figuur 6.2 Verdeling van geregistreerde energielabels naar type eigendom; 2015 t/m 2021

ii. Bouwjaar.

- Een mogelijk eenvoudiger alternatief is om niet naar energielabel te kijken naar woningen vanaf een bepaald bouwjaar uit te sluiten. Er zou bijvoorbeeld kunnen worden besloten om enkel woningen met een recent bouwjaar in aanmerking te laten komen voor de regeling. Cijfers van het CBS laten zien dat huizen met bouwjaar vanaf 1992 bijvoorbeeld gemiddeld significant minder energieverbruiken dan het gemiddelde verbruik van de huizen ervoor, maar op welk jaar de grens wordt gelegd is moeilijk te bepalen.

Op welke groep gericht?

- Onderstaande tabel laat het gemiddeld gasverbruik zien per bouwjaar van de woning in 2021 (bron: CBS). Duidelijk is dat het energiegebruik van woningen in een recenter bouwjaar aanzienlijk minder gas gebruiken. Ook als gecorrigeerd voor huishoudsamenstelling blijft het verband grofweg even groot.
- Wel weten we dat er een relatief grote groep is met een ouder bouwjaar die wel in een relatief goed geïsoleerd huis woont. Er is ook een significante spreiding tussen groepen binnen eenzelfde bouwjaar. Het bouwjaar is dan ook in elk geval een minder goede inschatting dan het energielabel.

Bouwjaar	gem verbruik per jaar totaal (m3)	gem verbruik per jaar 1 persoonshuishouden met 75-100m2 (m3)
Totaal	1190	850
1000 tot 1946	1500	1110
1946 tot 1965	1300	1060
1965 tot 1975	1280	900
1975 tot 1992	1130	820
1992 tot 2006	1010	620
2006 tot 2013	830	530
2013 tot heden	700	470

Zijn de gegevens beschikbaar?

- Deze optie lijkt veruit het makkelijkst qua gegevensverzameling. Van elke woning is het bouwjaar beschikbaar.
- Grotere uitdaging is de argumentatie en juridische houdbaarheid van de afbakening. Waarom vallen goed geïsoleerde huizen met een eerder bouwjaar wel onder de regeling bijv.? Er zijn ook veel woningen met een ouder bouwjaar met een goed energielabel.

e. Populatie toeslagen

- Als proxy voor draagkracht kan aangesloten worden bij bestaande definities. Bijvoorbeeld de huishoudens die huurtoeslag, zorgtoeslag of kindgebonden budget ontvangen.
- Het voordeel van deze optie is dat geen aparte check op inkomen uitgevoerd hoeft te worden en dat een bestaande definitie voor huishouden gehanteerd kan worden.
- Een groot nadeel is dat er niet real-time gegevens uitgewisseld kunnen worden met de toeslagpopulatie. Dus er moet een peildatum gekozen worden wat hele grote bezwaren met zich meebrengt omdat er geen manier is om mensen weer toe te voegen of geld terug te halen. Bij de tegemoetkoming kinderopvang (TTKO) leidde dit tot rechtszaken.
- Een derde nadeel van deze optie is dat huishoudens die hun toeslagen moeten terugbetalen als gevolg van wisselend inkomen dan ook hun recht op de energiekorting verliezen. Hierdoor zullen terugbetalingen, die in de huidige toeslagensystematiek al voor problemen zorgen, groter worden. Als wordt gekozen voor niet terugvorderen levert dit een financiële prikkel om onterecht toeslag aan te vragen. Deze moet weliswaar terugbetaald worden, maar het voordeel van de verlaagde energierekening blijft behouden. Dit levert veel extra druk op de organisatie Toeslagen.
- De definitie van huishouden die binnen de zorgtoeslag wordt gehanteerd verschilt van de andere toeslagen. Zo ontvangen ook meerderjarige kinderen die bij hun ouders wonen zorgtoeslag. Het ligt daarom niet voor de hand om aan te sluiten bij de zorgtoeslag.

f. Hoe ziet de uitvoering van de afbakening eruit?

- Om de kwetsbare groep die in aanmerking komt voor het tariefplafond af te bakenen op basis van de gekozen indicatoren (e.g. WOZ-waarden, energielabels), moet er een database opgesteld en beheerd worden waarbij de huishoudens in deze groep gelinkt worden aan postcode en huisnummer.
- Er is een 'proof of concept' applicatie waarmee aangetoond is dat het uitvoerbaar is om deze gegevens, indicatoren en adressen, te koppelen. Deze kent zowel de mogelijkheid om handmatig adressen op te vragen, als de optie om adressen geautomatiseerd te checken.
- In de 'proof of concept' applicatie kost het 0.001 seconden om een adres geautomatiseerd op te vragen. De afbakening kan dus voor 400.000 huishoudens per uur worden opgevraagd door energieleveranciers. De geautomatiseerde adrescheck vereist de volgende gegevens als parameters van een GET-request:
 - Postcode
 - Huisnummer
 - Toevoeging
- Dit levert een respons op met daarin enkel de informatie of dit adres binnen de afbakening valt. Het is AVG-compliant omdat er geen persoonsgegevens uitgewisseld worden, alleen publieke adressen en of deze in aanmerking komen voor een tariefplafond.
- De 'proof of concept' applicatie is een simpele Flask webapplicatie van ongeveer 100 regels geschreven in Python met een PostgreSQL database met daarin de energielabels en WOZ waarden.
- Indien publieke data wordt gebruikt, wordt de database automatisch geactualiseerd door andere organisaties die de data verzamelen en updaten.
- De afweging welke huishoudens in aanmerking komen voor de korting, vindt op een eerder moment (en mogelijk door een andere instantie plaats) en staat (juridisch) los van de subsidie. Ook het beheren van de database moet los gezien worden van het verstrekken van subsidie aan de energieleveranciers. (Een vergelijking met de TVL gaat niet op, omdat bij die regeling juist de subsidieaanvrager zelf aan bepaalde criteria dient te voldoen om in aanmerking te komen voor de subsidie, waardoor de beslissing of aan die criteria wordt voldaan daar wel bij de subsidieverstrekker ligt.)
- Die subsidietoekenning (het besluit) is dus dan gebaseerd op 'het verlies' die het aanvragende energiebedrijf stelt te hebben geleden door het geven van de korting aan die bepaalde huishoudens. Het subsidiebesluit richt zich dus niet alleen niet tot de huishoudens, maar het bevat ook geen afweging met betrekking tot welke huishoudens voor korting in aanmerking komen.

II. Uitvoering energieleveranciers, subsidies en per wanneer?

Er zijn verschillende uitvoeringstaken die nodig zouden zijn bij de uitvoering van een sociaal tariefplafond. Daarom zijn er gesprekken geweest met verschillende instanties: de Belastingdienst, het UWV en RVO. Hieronder de verschillende uitvoeringstaken

- Door het op zich nemen van de subsidieverlening aan de energieleveranciers komt de verantwoordelijkheid voor die subsidieverlening bij de uitvoerder te liggen, maar dat brengt niet met zich mee dat de verantwoordelijkheid voor de afweging welke huishoudens in aanmerking komen voor korting en de data die daarvoor worden gebruikt ook bij dezelfde uitvoerder moet liggen. Dit punt wordt nog ambtelijk betwist en dient nader te worden uitgezocht worden door de Landsadvocaat.
- Het ontwikkelen en beheren van een dataset (vraag 1e) kan dus mogelijk door een andere instantie/uitvoerder worden gedaan dan de andere onderstaande taken voor uitvoerders (2, 4 en 5). Dit resulteert in de resterende onderstaande taken voor uitvoerders en leveranciers.

Uitvoeringstaak 1: energieleveranciers maken een raming van de benodigde voorschotten

- Per kwartaal bereken leveranciers het voorschot en geven dat door aan de uitvoeringsorganisatie.

Uitvoeringstaak 2: een uitvoerder maakt de subsidie over aan de ca. 60 energieleveranciers per kwartaal/half jaar en doet de afrekening;

Indien voorschot ontoereikend blijkt te zijn, wordt een nabetaling uitgekeerd door de uitvoerder. Indien het voorschot te veel is, wordt dat weer opgehaald.

Belastingdienst:

- Het verlenen van subsidies is geen primaire taak van hen. Daarnaast kunnen de systemen niet zomaar geld uitkeren in plaats van innen. Dit komt in feite neer op een soort van nieuwe toeslag/belasting/heffing. Hiervoor is altijd minimaal 2 jaar nodig.

UWV:

- Geeft aan dat ze de expertise niet hebben om een subsidieregeling o.b.v. energieprijzen uit te voeren. Als deze expertise beschikbaar wordt gesteld (bijvoorbeeld door RVO) is het mogelijk om uitbetalingen te doen.

RVO:

- Niet uitvoerbaar indien RVO verantwoordelijk is voor de brondata, zoals eventueel bij opties 4 en 5. De te nemen subsidiebesluiten zijn afhankelijk van de brondata eerder in de keten. Het bestuursorgaan blijft aanspreekbaar voor de gevolgtrekkingen die ze maakt op basis van die data.

Uitvoeringstaak 3: energieleveranciers bereken tariefplafond door aan afgebakende groep;

- Energieleveranciers geven aan dat zij per 1 januari 2023 een afgebakende groep klanten een vaste korting kunnen geven. Hierbij hebben zij aangegeven ook een "eenvoudige" filtering aan te kunnen brengen. Dit kan bijvoorbeeld zijn dat alleen huishoudens met een variabel contract deze korting krijgen.
- Het is op korte termijn niet mogelijk een dynamische korting te geven zoals een prijsmaximum (die afhangt van verbruik en tarief). Op dit moment wordt onderzocht op welke termijn dit wel mogelijk is.

Uitvoeringstaak 4: er vindt een wettelijke controle plaats van de doorsluis van de subsidies van energieleverancier aan huishoudens;

- Het individuele subsidiebesluit ligt op niveau van de leveranciers en niet op die van individuele huishoudens. De controle van het subsidiegebruik vindt daarmee ook plaats bij de ca. 60 leveranciers.

- Accountantscontrole: parallel met de NOW en TVL zou er ook een accountscontrole bij energieleveranciers gevraagd kunnen worden.

Belastingdienst:

- Moet worden uitgezocht.

UWV:

- Geeft aan dat ze de expertise niet hebben om een subsidieregeling o.b.v. energieprijzen uit te voeren. Omdat het om slechts een kleine aantal klantrelaties gaat is het waarschijnlijk wel mogelijk om dit uit voeren als deze expertise beschikbaar wordt gesteld (bijvoorbeeld door RVO).

RVO:

- Niet uitvoerbaar indien RVO verantwoord De te nemen subsidiebesluiten zijn afhankelijk van de brondata eerder in de keten. Het bestuursorgaan blijft aanspreekbaar voor de gevolgtrekkingen die ze maakt op basis van die data. Omdat de brondata niet goed aansluit (vel huishoudens hebben geen energielabel), vervuild is (kadaster en woz data is vervuild en vertraagd o.a. door verkoop, verhuur, etc.) en niet match met de doelgroep huishoudens (zoals bij VVEs) is dit een niet te nemen verantwoordelijkheid. Deze keten kan niet worden opgeknipt en dit model op basis van proxy databases is volstrekt onuitvoerbaar voor RVO.

Uitvoeringstaak 5: een uitvoerder voert de bezwaar- en beroepsmogelijkheden uit evenals de communicatie.

- De bezwaarmogelijkheden gelden alleen voor leveranciers aangezien zij de subsidie ontvangen.
- Wenselijk is wel een telefoonlijn of iets soortgelijks waar huishoudens terecht kunnen als ze denken onterecht geen tariefplafond te ontvangen.

Belastingdienst:

- Heeft op korte termijn ook geen capaciteit voor het verwerken van bezwaar- en beroepsmogelijkheden van energieleveranciers of klachten van huishoudens.

UWV:

- Geeft aan op dit moment geen capaciteit beschikbaar te hebben om grote aantallen beroepen en bezwaren te behandelen (o.a. door afhandeling NOW-regeling). Mogelijk kan het dus alleen bezwaren van energieleveranciers verwerken, maar geen klachten of vragen van huishoudens.

RVO:

- Niet uitvoerbaar indien RVO verantwoordelijk is voor gehele uitvoeringsketen.

Oplegger Vangnet/voorkomen betalingsproblemen

Bespreekpunt:

1. Stemt de vierhoek in met het verder uitwerken van het verbod op afsluiten ('nee tenzij') in combinatie met een vangnet? Zie onderdeel 1-4.
2. Stemt de vierhoek in met het voorstel om het pakket van vroegsignalering en schuldhulpverlening bij betalingsproblemen te versterken? Zie onderdeel 5.
3. Wat wordt de woordvoeringslijn richting de APB en wilt u dit voorafgaand aan de APB per brief melden aan de Tweede Kamer en opnemen in de Troonrede?

Onderdelen:

1. Samenhang inzet voorkomen afsluitingen van energie
2. Noodfonds
3. Aanpassing Regeling afsluitbeleid voor kleinverbruikers van elektriciteit en gas
4. Overbruggingsfaciliteit
5. Versterken traject preventie tot aan schuldhulpverlening

1. Samenhang inzet voorkomen afsluitingen van energie (SZW, FIN en EZK)

- Ondanks het uitzonderlijke koopkrachtpakket en eventuele gerichte compensatie binnen de energierekening, zullen er alsnog huishoudens zijn waarvoor dit onvoldoende zal zijn om de energierekening te kunnen blijven betalen. Hiermee bestaat het risico dat het energiecontract wordt opgezegd en dat deze huishoudens worden afgesloten.
- Het kabinet heeft met energieleveranciers de intentie besproken dat er deze winter geen energieafsluitingen zullen zijn als gevolg van financiële problemen. Dit vraagt uiteraard een gezamenlijke verantwoordelijkheid en inzet vanuit huishoudens, energieleveranciers en de overheid.
- Om deze situatie te voorkomen, is het allereerst belangrijk dat ingezet wordt op energiebesparing. Dit vraagt om een gedragsaanpassing (denk aan de verwarming, gebruik van apparatuur) en, waar mogelijk, ook besparende maatregelen zoals isolatie bij koophuizen. Huishoudens hebben hierbij dus tot op zekere hoogte zelf een verantwoordelijkheid.
- De overheid kan afsluitingen bij wanbetaling uitsluiten via een wettelijke route of via een convenant (onderdeel 3). Leveranciers kunnen echter niet zomaar worden gedwongen iets te leveren waarvoor niet wordt betaald. Naast een afsluitverbod is daarom een vangnet nodig, bestaande uit een overbruggingsfaciliteit voor leveranciers en een noodfonds voor huishoudens waarvoor een coulante betalingsregeling geen oplossing is.
- Voorstel is om indien een huishouden zijn energierekening niet kan betalen de volgende route te bewandelen:
 - Stap 1: energieleverancier neemt persoonlijk contact op met het betreffende huishouden en biedt actief een coulante betalingsregeling (meer voor de hand ligt "een betalingsregeling van niet minder dan 6 maanden, waarbij geldt dat de energieleverancier zijn klant een redelijke termijn geeft, die past bij deze bijzondere omstandigheden, om aan zijn financiële verplichtingen te voldoen) aan. Mocht hier niet op gereageerd worden dan treft de energieleverancier een huisbezoek. Ook geeft de energieleverancier een vroegsignalering door aan de gemeente. Kortom, energieleverancier doet uiterste inspanning om de klant te bereiken en tot een coulante betalingsregeling te komen.
 - Als energieleveranciers op grotere schaal coulante betalingsregelingen bieden, kan dit voor leveranciers een liquiditeitsprobleem vormen. Daarom wordt een overbruggingsfaciliteit uitgewerkt waarbij de overheid leveranciers van liquiditeit voorziet (onderdeel 4)
 - PM kunnen energieleveranciers ook hulp aanbieden rondom bespaarcoach, wijzen op regelingen etc.
 - Stap 2: Mocht dit geen soelaas bieden, staat een beroep op het noodfonds open (onderdeel 2). Zowel een huishouden kan aanvraag doen als doorgeleiding via energieleverancier of hulpinstanties.
 - PM toets vooraf
 - Toets op 1) inkomen (<150% sociaal minimum) en 2) relatie inkomen met energiekosten (>20%).
 - Toets op inzet energieleverancier
 - Compensatie kan wel met terugwerkende kracht plaatsvinden. Er is hier tijd voor, gelet op dat traject afsluiting langdurig is
 - PM vormgeving en uitvoerder
 - PM Is contact met mensen nodig of kan dit ook buiten mensen om
 - Stap 3: er zijn 3 situaties waarin noodfonds geen soelaas biedt. Ongeacht situatie blijft doorlevering van toepassing. Enkel in situatie van fraude kan er worden afgesloten
 - Als huishouden niet voldoet aan voorwaarden: energieleveranciers blijven doorleveren, maar huishoudens bouwen schulden op (onderdeel 3)
 - Als energieleverancier niet meewerkt: wel toewijzing noodfonds, maar kosten op basis van energieleverancier OF door blijven leveren maar geen compensatie energieleverancier
 - PM prikkel inbouwen voor energieleveranciers om maximale te doen
 - Als noodfonds niet voldoende is: schuldhelpverlening = doorleveren reeds op basis van huidige afsluitregeling
 - Onderdeel 5 Versterken traject preventie tot aan schuldhelpverlening

2. Noodfonds (FIN en SZW)

Aanleiding

- Als gevolg van de hoge energieprijzen komen huishoudens in betalingsproblemen. Uiteindelijk kan dit ertoe leiden dat zij worden afgesloten van gas/elektra.
- Afgelopen maanden is er overleg geweest tussen de energieleveranciers, FIN, SZW en EZK. Hierbij is onder andere gekeken naar het oprichten van een noodfonds.
- Deze week hebben de energieleveranciers een voorstel gedaan voor een noodfonds voor een brede groep (tot 2,6 mln. huishoudens).
- In reactie is door SZW, EZK en FIN een ambtelijke variant uitgewerkt van een noodfonds dat gericht is op een gerichtere groep huishoudens die al in de problemen zit. Dit doet beter recht aan het brede pakket koopkrachtmaatregelen dat ook in werking treedt, waarvan de reservering voor het noodfonds een klein onderdeel is (moet echt als vangnet fungeren). Dit vraagt nadere uitwerking.
- Over beide voorstellen vindt vrijdagochtend een bestuurlijk overleg plaats.

Kern

- De energieleveranciers hebben een voorstel uitgewerkt om twee groepen huishoudens toegang te geven tot het noodfonds:
 1. huishoudens die risico lopen op afsluiting door betaalbaarheidsproblemen. De huidige schatting gaat uit van maximaal 2,6 mln. huishoudens maar het voorstel is niet begrensd (spoor 1);
 2. huishoudens die (direct) dreigen afgesloten te worden vanwege niet betalen 20.000-100.000 huishoudens (spoor 2).
- Het voorstel van de energieleveranciers gaat zeer ver (budgettair beslag geschat tussen 0,5 en 6 miljard euro). Er is geen heldere toegangspoort en er is voor huishoudens vooraf niet duidelijk of zij achteraf zullen kwalificeren. De regeling leidt tot ongecontroleerde voorschotten aan grote groepen mensen zonder dat er een idee is hoe dit gecontroleerd zou moeten worden. In het voorstel van de energieleveranciers wordt er niets teruggevorderd. Op deze manier wordt een geheel nieuwe toeslag ingericht zonder dat er zicht is op een uitvoerder.
- Ambtelijk (SZW, EZK, FIN) zijn randvoorwaarden geformuleerd waaraan een eventueel noodfonds moet voldoen. Op basis hiervan wordt het voorstel voor een noodfonds verder uitgewerkt.
- Deze randvoorwaarden zijn:
 1. De energieleverancier heeft alle mogelijkheden uitgeput en er is medewerking vanuit het de client (er is een coulante betalingsregeling aangeboden, er is een melding gemaakt bij de gemeente t.b.v. vroegsignalering, er is gepoogd de burger thuis te bereiken).
 2. Het huishouden wordt voor uitkering uit het fonds getoetst op draagkracht: hierbij wordt gekeken naar inkomen en energiekosten. Bijvoorbeeld inkomen <150% sociaal minimum en energiekosten > 20% van het huishoudbudget.
 3. Energieleveranciers dragen een (substantieel) deel van de kosten van huishoudens die worden aangemeld bij het noodfonds.
 4. Het voorstel moet beheersbaar zijn en (budgettair) passend in de bredere context van een omvangrijk koopkrachtpakket, waarvan dit een laatste vangnet is. Voor een noodfonds is 50 mln. gereserveerd bij de augustusbesluitvorming.
- Een noodfonds dat voldoet aan de bovenstaande randvoorwaarden richt zich op de groep die al echt in de knel zit. Een dergelijke invulling past bij het bredere instrumentarium van SZW (zie agendapunt 2) waarmee wordt voorkomen dat huishoudens worden afgesloten.
- Voordat een dergelijk meer gericht fonds met toets op toegang aan de voorkant aangekondigd kan worden moeten nog een aantal knelpunten worden uitgewerkt. Het belangrijkste knelpunt is welke partij in vroeg stadium de toets voor uitkering uit het fonds kan uitvoeren.

Toelichting

Voorstel energieleveranciers

- De energieleveranciers stellen voor om twee groepen huishoudens toegang te geven tot het noodfonds: 1) huishoudens die risico lopen op afsluiting en 2) huishoudens die (direct) dreigen afgesloten te worden vanwege niet betalen.
- Huishoudens uit de eerste groep melden zich vrijwillig bij het noodfonds en geven op een kort formulier aan wat het verschil is tussen hun oude (lage) en nieuwe (hoge) termijnbedrag. Vanaf het moment van opgeven betalen zij het oude termijnbedrag. Energiebedrijven ontvangen via het noodfonds direct compensatie voor het niet ontvangen termijnbedrag en het huishouden wordt niet afgesloten. De aanvraag wordt na 5 weken gecontroleerd door het noodfonds. Indien het inkomen boven de beslagvrije voet ligt, wordt de steun stopgezet. Het onterechte uitgekeerde bedrag wordt niet teruggevorderd.

- De tweede groep huishoudens wordt door de energieleveranciers aangemeld bij het noodfonds. Deze keert de energierekening voor een half jaar uit aan de energieleveranciers en deze huishoudens worden niet afgesloten. De aanvraag wordt na 5 weken gecontroleerd door het noodfonds. Indien het inkomen boven de beslagvrije voet ligt, wordt de steun stopgezet. Het onterechte uitgekeerde bedrag wordt niet teruggevorderd
- Het voorstel van de energieleveranciers vinden wij zeer risicovol/onwenselijk. Wij voorzien in ieder geval de volgende knelpunten:
 - Gerichtheid. Er is sprake van een instrument waarbij huishoudens door niet te betalen of door een formulier in te vullen tegemoet worden gekomen. Het is onduidelijk of je hiermee de juiste huishoudens bereikt. Het is bovendien voor huishoudens niet goed in te schatten of zij kwalificeren aangezien heldere criteria op dit moment ontbreken.
 - Uitvoerbaarheid. Er is op dit moment geen (bestaande) uitvoeringsorganisatie aangewezen om controles uit te voeren. Het nieuw op te richten noodfonds heeft niet de capaciteit om voor ca. 600 duizend huishoudens controles uit te voeren. Ook is er onvoldoende capaciteit voor de afhandeling van beroep en bezwaar.
 - Aanzuigende werking. Omdat er niet wordt teruggevorderd, is er kans op grote aanzuigende werking.
 - Budgettaire beheersbaarheid. Het fonds heeft geen budgettair plafond (open-einde karakter). De energiebedrijven verwachten ca. 1 miljard aan uitgaven uit het noodfonds. We hebben geen onderbouwing ontvangen van deze raming en hebben deze niet kunnen toetsen. Er is incidenteel 50 miljoen gereserveerd voor dit doel bij de augustusbesluitvorming.
 - Juridische houdbaarheid. Het is onduidelijk in hoeverre de vormgeving van het fonds voldoet aan wet- en regelgeving, bijv. staatssteunregels en privacywetgeving.

Ambtelijke uitwerking randvoorwaarden

Gegeven de samenhang met andere stappen is het noodfonds voor huishoudens waarvoor acute afsluiting dreigt. Dit leidt tot onderstaande uitwerking op hoofdlijnen. Deze zal, indien gewenst, komende week verder worden uitgewerkt.

- Voor burgers betekent dit:
 - Je wordt aangemeld bij het noodfonds door de energieleverancier (i.p.v. dat daadwerkelijk tot afsluiting wordt overgegaan).
 - Na aanmelding vindt z.s.m. (binnen 1 maand?) een toets plaats of je daadwerkelijk in aanmerking komt voor het noodfonds. Hierbij wordt getoetst of:
 - De energiekosten meer dan 20% van je besteedbaar inkomen bedragen.
 - Het inkomen lager is dan de vastgestelde inkomensgrens (bijv. 150% sociaal minimum).
 - Indien het huishouden door de gestegen energierekening een inkomen overhoudt lager dan de beslagvrije voet dan wordt het huishouden geaccepteerd (ook als de energierekening minder dan 20% van het inkomen betreft). Dit maakt het uitvoeringstechnisch wel complexer.
 - Geen toets achteraf. Voordeel: Geen terugvordering nodig.
- Voor energieleveranciers betekent dit dat zij compensatie krijgen voor de kosten die doorlopen door het niet afsluiten (uitkering uit noodfonds), indien zij aan de voorwaarden voldoen:
 - Stevige inspanningsverplichting aan de voorkant:
 - betalingsregeling aanbieden,
 - nadrukkelijk contact leggen (tot huisbezoeken aan toe),
 - vroegsignalering naar gemeenten.
 - De energieleveranciers leveren een vastgestelde bijdrage aan het noodfonds (25% tot 50%). Hierdoor wordt het risico gedeeld en is er een prikkel om niet alle huishoudens aan te melden voor het noodfonds.
- Voor de Rijksoverheid betekent dit dat een financiële bijdrage aan het fonds geleverd wordt.
 - De raming van de kosten is nog niet beschikbaar. Deze zal moeten worden uitgewerkt voordat een besluit kan worden genomen.
 - Bij de augustusbesluitvorming is 50 miljoen euro gereserveerd voor een bijdrage aan dit fonds. De doelgroep moet streng afgebakend worden om binnen dit budget te blijven.
 - Gezien gewenste voorwaarden is een open-einde karakter voor het fonds bijna onvermijdelijk. Hiervoor dient voor inrichting van het fonds te worden vastgelegd welke departementen aan de lat staan bij dreigende overschrijding.

Openstaande vragen

Op dit moment staan o.a. onderstaande vragen nog open. Deze worden komende week verder uitgewerkt.

- Wie kan toegang tot noodfonds voor huishoudens toetsen? (gemeenten, UWV, RVO, Belastingdienst, Geldfit). De precieze vormgeving van het fonds zal in samenspraak met de desbetreffende uitvoerder uitgewerkt moeten worden.
- Welke mogelijkheid wordt er geboden tot beroep en bezwaar? Hoe zorgen we ervoor dat het Noodfonds voldoende capaciteit heeft om dit af te handelen?
- Wat gebeurt er met huishoudens waarvoor op dit moment ene betalingsregeling is getroffen?
- Is het Noodfonds ook toegankelijk voor huishoudens die hun jaarafrekening ontvangen en een hoge naheffing krijgen?
- Wat gebeurt er met huishoudens waar geen contact mee kan worden gevonden?

3. Aanpassing Regeling afsluitbeleid voor kleinverbruikers van elektriciteit, gas en warmte (EZK)

Mogelijkheden binnen het afsluitverbod

NB: Onderstaande mogelijkheden binnen het afsluitverbod staan los van de te maken keuzes en omvang van het noodfonds. Noodfonds is wel nodig aan de achterkant als aanvulling op de overbruggingsfaciliteit.

Huidige situatie

- De Elektriciteitswet 1998, de Gaswet en de Warmtewet bevatten grondslagen voor het stellen van regels betreffende het afsluiten van kleinverbruikers.
- Deze regels zijn neergelegd in de Regeling afsluitbeleid voor kleinverbruikers van elektriciteit en gas en in de Warmteregeling. Beide regelingen bevatten een bijzonder regime met extra voorwaarden voor het afsluiten van kleinverbruikers gedurende de winterperiode: de periode van 1 oktober tot 1 april.
- Het bijzonder regime schrijft nu voor dat:
 - *Doelgroep* – de energieleverancier mag een kwetsbare consument (gezondheidsrisico's) en/of een consument die heeft verzocht om schuldhulpverlening niet afsluiten;
 - *Inspanningsverplichting* - Energieleveranciers zijn verplicht tot het versturen van een herinnering, het wijzen op de mogelijkheid van schuldhulpverlening en de verplichting voor de leverancier of netbeheerder om zich in te spannen tot het leggen van contact met de kleinverbruiker.
- Het bestaande regime kan tijdelijk aangepast worden op twee manieren:
 1. Via de wettelijke route door een tijdelijke verbreding van het afsluitverbod;
 2. In parallel in de praktijk gebracht via een convenant op basis van vrijwilligheid van de energieleveranciers.

1. Wettelijke route: tijdelijke verbreding afsluitverbod

Voorstel

- Het is mogelijk om op korte termijn de regelingen rondom het afsluitbeleid voor kleinverbruikers van elektriciteit en gas aan te passen voor de periode 1 oktober 2022 – 1 april 2023. Deze aanvulling behelst:
 - *Verhoging doelgroep* - De situatie van wanbetaling voorkomt ook dat afsluiting van een kleinverbruiker¹ (in alle gevallen uitgesloten wordt);
 - *Aanvullende inspanningsverplichting* – Aan de bovengenoemde inspanningsverplichting wordt toegevoegd de verplichting voor de leverancier om bij het versturen van een herinnering tevens aan de kleinverbruiker een aanbod te doen tot het treffen van een betalingsregeling voor een periode van 6 maanden.
 - Om nadeelcompensatie te voorkomen, vereist een dergelijke aanpassing een *overbruggingsfaciliteit voor energieleveranciers* (zie onderdeel 4).

Voor- en nadelen

- + Voor een tijdelijke aanpassing die van toepassing is op het stookseizoen (1 oktober 2022 – 1 april 2023) is geen lang wetstraject vereist.
- + De regeling kan worden gehandhaafd door ACM, hiermee zijn alle energieleveranciers verplicht om zich aan de aanvullende eisen te houden.
- + De regeling waarborgt een gelijk speelveld voor energieleveranciers, doordat zij gebonden zijn aan dezelfde regels.
- Kan tot verslechterde relatie met en/of negatief beeld van de energieleveranciers leiden.
- De afnemer bouwt als gevolg van deze maatregel een schuld op gedurende de periode van wanbetaling, waar deze schuld niet weggewerkt kan worden door middel van een langere betalingsregeling is aanvullend beleid nodig vanuit het sociale domein.

Resterende acties en uitzoekpunten

- *[EZK] - Gesprekken met stakeholders* - de wet schrijft voor dat ACM, Netbeheerders en Consumentenorganisaties geconsulteerd dienen te worden. Deze gesprekken dienen nog gepland te worden. Bij besluit om een dergelijke maatregel uit te werken zal dit op korte termijn georganiseerd worden.

¹ een afnemer als bedoeld in artikel 95a, eerste lid, van de Elektriciteitswet 1998 of artikel 43, eerste lid, van de Gaswet; Kleinverbruiker omvat alle afnemers met een aansluiting op een elektriciteitsnet met een totale doorlaatwaarde van ten hoogste 3x80A, een aansluiting op een gasnet met een totale maximale capaciteit van ten hoogste 40 m³(n) per uur of een aansluiting op een warmtenet van ten hoogste PM

- *[EZK] – Risico-inschatting nadeelcompensatie energieleveranciers*

2. Convenant: vrijwillige afspraken met energieleveranciers

- In plaats van een wettelijke verplichting, kan (eventueel tot deze geïmplementeerd is) gekozen worden om een convenant tussen energieleveranciers en het Rijk te sluiten waarin prestatieafspraken in lijn met bovenstaande wettelijke route gemaakt worden met de leverancier.

Voor- en nadelen

- + Beeldvorming voor het Rijk én energieleveranciers is positief: ze zijn er samen uitgekomen;
- Convenant kan niet door ACM worden gehandhaafd;
Politiek afbreukrisico: er kan niet gegarandeerd worden dat alle energieleveranciers (welke niet allemaal bij ENL zijn aangesloten en variëren in capaciteit/handelingsperspectief inspanningsverplichting) aan het convenant deelnemen en op eenzelfde manier invulling aan de afspraken kunnen/zullen geven. Hierdoor kunnen schrijvende gevallen ontstaan en mensen alsnog worden afgesloten.